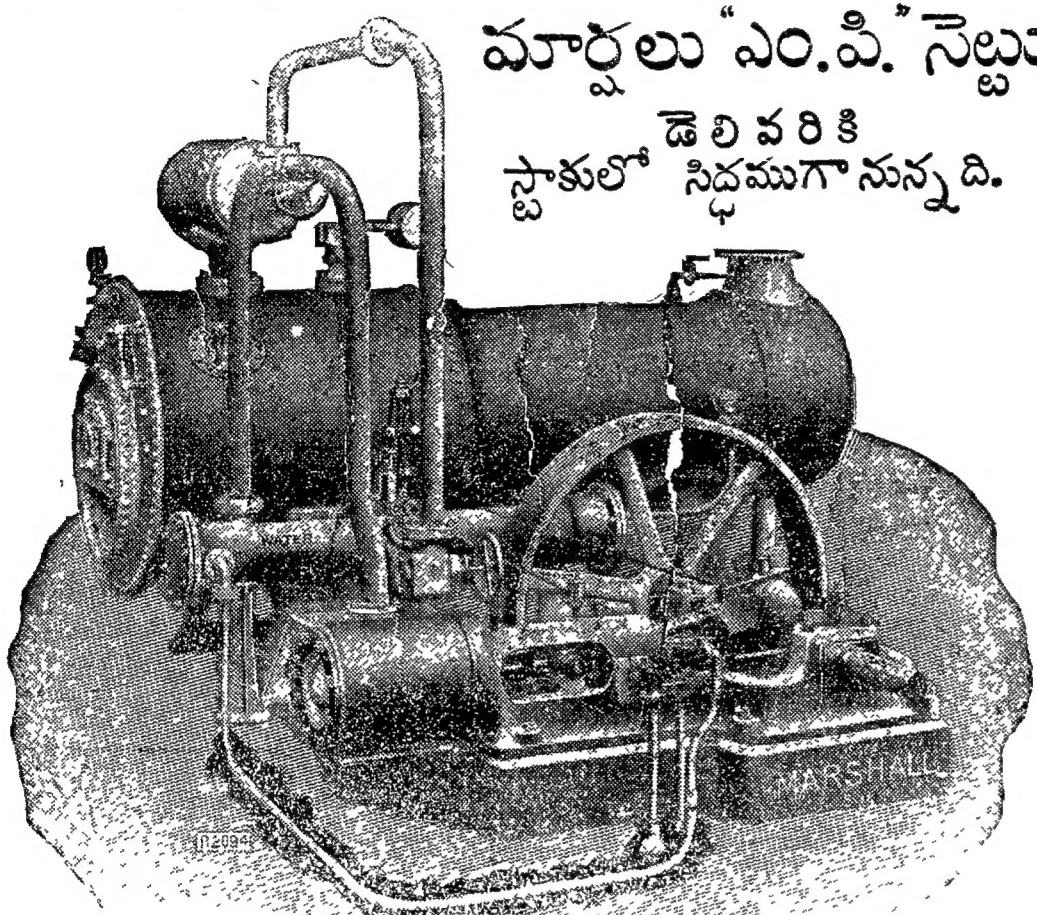

౨౦౧౪౬

వతి దినము ప్రకటింపబడును

Vol. 7. { డెన్వల్టణము 1921 వ సం॥రం ఫి బ్ర వరినెల 19 తేది శనివారము } No. 266
 సంపుటము. 2 { రా ద్రి పా మ సం వ త్స ర మౌ ఖ మా స శు ద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } నంచిక ౨౬౬

మార్వలు "ఎం.పి." నెట్టు
 డేలి వరికి
 స్టాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

అమృతాంజనము
 తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర వివిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 పంజ నూత్రమున కడచును.
 ఖరీదకై ౦-10-౦ అణాలు.

మోహినితైలము
 సీసా 1-8 ౦-12-౦.
 తామరతైలము
 డబ్బి 1-8 ౦-6-౦
 వండ్ల పొడి
 డబ్బి 1-8 ౦-2-౦

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ పైపింగు
 మొదలగువాటితో పయిన ఉండునది మార్వలు "ఎం. పి." మార్తి నెట్టు
 యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సన్ను & కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

బాన్ డస్: బెజవాడా, తంజావూరు. నెం. 9 సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనం షోప్,
 బొంబాయి - చివర వద్ద.

(2120) మణిఆయిల్
 అయిల్ గ్యాల్వెన్సైజ్ లైలము (వైటికేయింగ్ ఉత్తయోగము)
 కేవలమును చిరుడదనమును పుట్టింపి బలహీనమున
 తగినములకు బలమనిచ్చును. కేవలము, కేయి, రాబి, కండ్లు,
 వీటికి గలగు మంటలు కేవలము చేసి మెడదను చల్ల చేయును.
 స్థూలశరీరములలోని దుర్బాంశమును క్రొవ్వను ఈ చూడె రుద్దు
 తుచి కరగును. ఇత్తికి చరుమంటుకే తెంబుకల రావక యెం
 తుటయే గాక మృదుత్వము నిచ్చి కన్న కలిగించును.
 వైద్యకాశ్రమి మణికంకర్ గోవిందగల్,
 అంతకన్నిగనా కేవలములం, 267, బ్రాడ్వే, మదరాసు

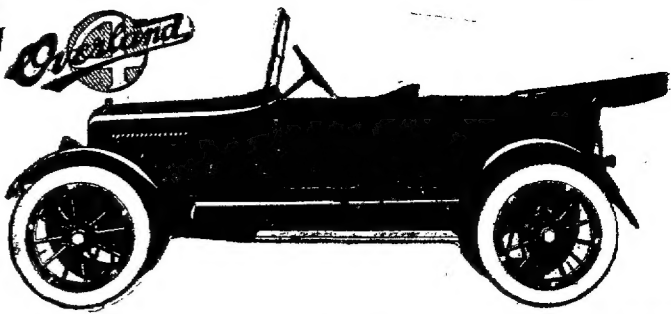
టోకుగా తీసునట్టి వర్తకులకు, దుకాణదారులకు ఇది ముంచినిమమునా !
 జున్ను ! జున్ను !! జున్ను !!!
 ఇప్పుడే వచ్చినది.
 మేలైన రకము పాను ఒకటికి రూప 110. చిల్లరగా తీసిన తులము ఒకటికి రూప 3.
 ప్యాకింగు, పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
 కక్షణకు దరఖాస్తులకు ఈ క్రింది అడ్రసునకు వ్రాసుకోవడు.
 Manager, William & Co., 109 Frere Road, BOMBAY.

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం తామరతయిలం మోహినితయిలం
 దాతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి.
 కావలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగును కోరినచో తక్షణం పంపెదము.

ఓవర్ లాండ్ 4

అద్భుతమైన
కూడుదల.

ఒక గాలను వెట్రోలుకు 42½ మైలు

ఓవర్ లాండ్ 4 కారు దొరుకు వెలకు యిత
ర కారులను దానితో పోల్చిచూడుకు కూడికకు, అంద
మునకును, సౌఖ్యమునకును, సమ్మతముగా పనిచేయు
టకును గూడ ఓవర్ లాండ్ 4 బండి చాల శ్రేష్టమైనది.

వెల రు 4750-0-0 లు మాత్రమే

ఆస్ట్రేలియాలో సంపూర్ణవిజయము కలిగినది.

ముందు ప్రపంచమునం దంతటను పెట్రోలు కరువు కలిగి
నందున ఆస్ట్రేలియాలో బైలు క్లబ్బువారు జరిపిన పెట్రోలు మిత
వ్యయము ఇరు పోటీనిగూర్చి చాలమంది శ్రద్ధ వహించిరి.

బ్రిష్టేను - క్వాలండ్రాలకు మధ్య - 65 మైళ్లు - 30 మోటారు
కారులు ఇరు పోటీచేసెను. ఆగకుండ ఏకపూనికతో మామూలు ప్ర
యాణపు వేగముతో నడపబడెను.

ఆపందెములో ఓవర్లాండు మోటారు (ఏ. క్లాసు) కారులు
బాగుగా గెలుపొందెను. ఓవర్లాండు 4 కారులో ఎరికు బాకబుగారు
మిక్కిలి క్లాసునీయముగా పెట్రోలు మితవ్యయమును చూపెను.
అని స్థిరంగువీలు వ్రాసెను.

టన్ను మైలేజీ 58.39 మైళ్లకు ఒక గాలను ప్రత్యక్షముగ రోడ్డు
మైలేజీ ఒక గాలనుకు 42½ మైళ్ల వంతున ఓవర్లాండు కారులు నడు
చుట చాల ప్రశంసనీయము. తక్కిన రెండు ఓవర్లాండు కారుల
కూడికను గూడ చేసిన అసామాన్యమగు కూడిక తేలినది.

అడిసన్ అండు కో. లిమిటెడ్.

(2659)

ఓవర్ లాండ్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు మౌంటురోడ్డు, హైదరాబాదు.

ది కృష్ణా సిమెంటు కంపెనీ, (లిమిటెడ్) (2627)

(1913-వ సంవత్సరము ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు ననుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము : : : రూ 25,00,000

వాటా ఒకటింటికి రూ 10 లు వంతున 2,50,000 వాటాలుగా విభక్తమై యున్నవి.

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలయును :-

రూ 2 లు దిరఖాస్తుతోను, రూ 2 లు మంజూరై పక్కమును, తక్కినది కోరినవ్యయ దఫాకు రూ 2 లు వంతున ఇవ్వబడును.
ప్రతి రెండు దఫాకు మధ్య కి నెలలకంటె తక్కువకాల వ్యవధియందును.

దైరక్తరులు

- (1) దివాన్ బహదూర్ గోవిందాను చతుర్వర్ణవాను, వర్తమా, బ్యాంకు, మదరాసు, తేర్కా.
- (2) ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు బి. ఏ., బి. ఎల్., సి. బి. ఇ. ప్రాజెక్టు వీజు, మదరాసు.
- (3) ఏ. నాదమని తెట్టివాడ, వర్తమా, మదరాసు.
- (4) భాగవతాచార్య ఎం. ఏ. కృష్ణన్ బ్రాహ్మ సాహెబ్ బహదూర్ గారు, వర్తమా, మదరాసు.
- (5) కోటా లక్ష్మయ్య నాయుడుగారు, వర్తమా, గుంటూరు.
- (6) బి. రాజగోపాలాచారిగారు, వర్తమా, మదరాసు.

బ్యాంకర్లు

ఇండియన్ బ్యాంకు, మదరాసు, బ్రాంచీలు.
ది కాతా ఇంథర్ప్రీయర్ బ్యాంకు (లిమిటెడ్) మదరాసు, బొంబాయి.

ఆడిటర్లు

మెసర్స్ ఫ్రెజర్ అండు రాన్,
వార్తల్ల ఆకాంబెట్టు, అర్బినియన్ బిల్డింగ్, మదరాసు.
మానేజింగు ఏజెంట్లు
మెసర్స్ రాజగోపాల్ అండు కో.,
నెం. 18, కారల్ మర్చంటుబిల్డింగ్, మదరాసు.

ప్రాసెక్యూటర్లు

ఈ కంపెనీకాడ తెలవాదలో ఒక సిమెంటు ఫ్యాక్టరీని నిర్మించుటకు నిశ్చయించియున్నాడు. దీనికి తగిన విధికరణ లన్నియు ఇక్కడ దొరకటలే సైద్ధాంతముగాను నిర్మించుటలో ఎక్కువ సిమెంటు ఇక్కడ దొరకగలదు. గతరన్న సిమెంటుకాడి కావలసినది సిమెంటు వర్షము చేయుటకు ఈ స్థలమునందు తగు ఏర్పాటు కర్మలో చేయబడును. తెలవాద చుట్టుప్రక్కల నున్న రాయి నిభులును రసాయనశాస్త్రజ్ఞులచే తనిఖీయింపబడి నిశ్చయించబడెను. నిజమే గతరన్న సిమెంటు కరారుచేయుటకు ఈ రాయి తనిఖీయ్యవని అనేకులు నలమ నిశ్చయింపన్నారు. ఇంగ్లీషువారు కరారుచేయు దానికంటె ఇదిబాగుగా నుండునని నిశ్చయించబడినది.

కృష్ణానదిలో ఆరేక కావులలో రాయి దొరకినది కృష్ణానదికి కావుల తెలవాదకు 82 మైళ్లదూరములో నున్న నూత్రాల వేదాద్రిగారుములలో దొరకు రాళ్లు చాల తేలినవి. కావలసిన ఒడంబడిక నిశ్చయమైనది.

సంవత్సరమునకు 40,000 టన్నుల సిమెంటు కరారుచేయునట్టి ఫ్యాక్టరీ కట్టుటకు రూ 20,00,000 లు కావలెను. ఒకటన్న (6 పీచాలు) సిమెంటు కరారు చేయుట రూ 25 లు అగుచున్నది. ఒకటన్న సిమెంటు రూ 100 లకు అగుచున్నది. గతరన్న కంపెనీనకు చాల లాభము పొందవచ్చును. ఈ కంపెనీ దైరక్తరులు 1920 వ సంవత్సరము డిసెంబరు 30-వ తేదీన జమాకేసై భాగముల కేర్పరచిరి. రెండవసారి జమాకేసై మరొకసారి భాగముల కేర్పరచుట చేసెనట. గతరన్న మూలధనము వకటై నవే రాతోపు బాల్తై మనమునందు క్యాపిటలును ప్రారంభించెనట. చందా దాఖలుగా చేర్చి గోరవారు మద్రాసు, పొంగళు బిల్డింగ్, 16 వ నెంబరు భవనమునందు నుండు, మానేజింగు ఏజెంట్ల కర్మలో దిరఖాస్తు లంతుకొన వలెను.

విదేశ తంత్ర వార్తలు

(రైటరు వ్రాసినవి)

పార్లమెంటు ప్రారంభము

సార్వభౌమము యొక్క న్యాయము

లండన్, ఫిబ్రవరి 15 - పార్లమెంటు సభలు (సారంభమున) రాజుగారి ఆదేశము ప్రకారముగా...

ప్రజలకు ముందుగా పార్లమెంటు సభలు ప్రారంభమైనవి. ఈ సందర్భమున...

లండన్లో జరుగనున్న సభలో టర్కీ-పాకిస్తాన్ ప్రాంతీయ సంబంధములపై...

ఇంకటిలో రాజుగారి యంత్రాకములను పరిశీలించుచు...

అన్వేషణ గాని రాజుగారి యంత్రాకములలో జరిగిన మార్పులను...

భాషాగారి విధులలోని అల్పములను చెప్పిన...

రక్షించబడవలయు గావునను ఆ విషయము విచారణ జరుగ...

ప్రభుత్వ మంత్రిగారికి బాంబులు బాధించి క్రింది విషయము...

లండన్లో గొప్పగొప్పసభలు జరుగ నుండే యొక్కటి...

కామస్టర్లలో జే. సి. డేవీస్ గారు రాజుగారి యంత్రాకములను...

సంయుక్త ప్రభుత్వము ప్రతిష్ఠించుచున్న దానిని బలపరచుచు...

అన్వేషణ గాని రాజుగారి విషయములను పరిశీలించుచు...

జే. హెచ్. డేవీస్ గారు రాజుగారి యంత్రాకములను...

బాంబులు బాధించి ప్రభుత్వమును నీ ప్రాంతీయ సంబంధములపై...

జే. హెచ్. డేవీస్ గారి సభలో జరిగిన ముఖ్యముగా...

రాజుగారి యంత్రాకములను వివరించిన వార్తలు...

సార్వభౌమము యొక్క న్యాయము వివరించిన వార్తలు...

నిజమేమో కానరావచ్చును సభలో చర్చించిన విషయము...

మిల్లర్ ప్రభుత్వములో సభలో సమస్యలను చర్చించిన విషయము...

విధులను వివరించుచు సభలో చర్చించిన ముఖ్యముగా...

(రైటరు వ్రాసినవి)

లండన్, ఫిబ్రవరి. ప్రభుత్వ సభలో కర్ణ ప్రభుత్వము...

సంయుక్త ప్రభుత్వము ప్రతిష్ఠించుచున్న దానిని బలపరచుచు...

కర్ణ ప్రభుత్వము, రాజుగారి యంత్రాకములను ప్రభుత్వము...

కర్ణ ప్రభుత్వము, రాజుగారి యంత్రాకములను ప్రభుత్వము...

కర్ణ ప్రభుత్వము, రాజుగారి యంత్రాకములను ప్రభుత్వము...

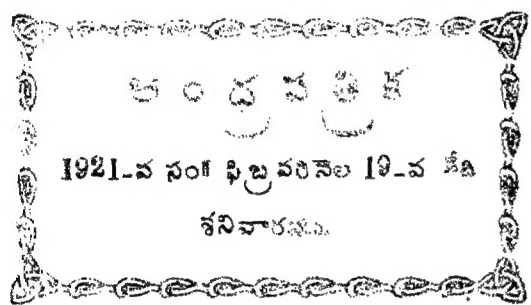
ఆంధ్రపత్రిక చందా నిర్వాహకులు

మార్చి మొదటి తేది నుండియును నీ క్రింది విధమున చందాలు వసూలు చేయబడును.

	చెన్నపురికి	బయటికి
సంవత్సర చందా	రూ 20 0 0 రూ 24 0 0	
అర్ధసంవత్సరము	10 0 0	12 0 0
మాసమాసములు	5 4 0	6 4 0
మాసమునకు	1 12 0	2 2 0
కారపత్రిక సం॥ 1-కి	4 0 0	4 0 0
సంవత్సరాది సంచిక; సంవత్సర చందాదారులకు	1 0 0	1 0 0
ఇతరులకు		2 0 0

కాగితముల ధరలు సామానుల ధరలు జీతములు విపరీతముగ పెరిగినవి. ప్రచురణ విషయములు పెరుగుచున్నవి. రయిల్వేపార్శులు చార్జీలున్ను హెచ్చయినవి. ఈ సందర్భములందు పత్రిక నిర్వహణము దుస్థరముగ నున్నది. సాధనాంతరము లేక చందాలను హెచ్చించినను ఆంధ్రదేశ భాషాభిమానులు పత్రిక నెప్పటివలె నాదరించి పోషించుటకు బ్రార్థితులు.

పత్రికాధిపతి.

స్వాతంత్ర్య నిరోధము

యాంబు హుస్సేను ప్రభృతుల నిర్బంధము గూర్చి నిన్నటి సాయంకాలము మదరాసు శాసనసభలో చర్చ జరిగెను. కృష్ణనాయుడు గారు, సందర్భములను దెలిపి, మలబారు కలెక్టరు గారి యవ్యక్త చర్యలను ఖండించిరి. కృష్ణనాయుడు గారు జెప్పిన ప్రకారము, జిల్లా మేజిస్ట్రేట్లు గారు మూడువారముల క్రిందనుండియు ప్రస్తుత స్థితికి బీజములను నాటుచుండిరి. ఎన్నడు తాలూకాయం దంతటను, వలువనాడ్ తాలూకాలో కొన్ని భాగములందును, సభలు జరుగ గూడదని, వీరు ప్రకటించిరి. గోపాలమీనన్, మాధవ నాయుడు, మొహిదీనుకోయాగార్లు ఆ ప్రదేశములలో నెక్కడను ఉపన్యసింపగూడదని, వారు ఆజ్ఞాపించిరి. మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువులో, భుక్తి కొరకు వీరు న్యాయవాద వృత్తిని మానినటుల దెలుపబడెను. ఈ సంగతి, అసత్యమని కృష్ణనాయుడు గారు నుడివిరి. వీలనన మాధవ మీనన్ గారు రు 250 ల వృత్తిపన్నును చెల్లించుచుండిరి. మాధవ నాయుడుగారు గూడ వృత్తిపన్ను చెల్లించుచుండిరి. వీరికి మంచి ఆదాయము వచ్చుచుండిన ప్రతీతిగలదు. ఇట్టి ప్రమాఖులను యాకుబు హుస్సేనువంటి నాయకుని అరెస్టు జేసి కారాగృహము పాలుసేయుట, వివేకమా యని కృష్ణనాయుడు గారకిగిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ శాసనములను రద్దుజేయు విషయముగూర్చి యోచించుచుండ, సంస్కరణములు సఫలము గావలయునని అధికారులు గోర్తుచుండ, మరిచిపోదురుమింపుడను వాక్యములు దశదిశల మారు

మోగుచుండ, మలబారు మండలాధికారి అట్టి పర్యవసానమున కవకాశము లేకుండ జేసెను. పశ్చాత్తాపము కార్యములలో గనుపడవలయునుగాని, మాటలలోగాదు. ప్రజలు గతమును మరచు నటుల జేయుటకు, పాలకులే సమర్థులు. భామను గారివంటి యధికారులు దేశమున నిర్బంధములను కొనసాగించు చుండ, గతము మఱపునకు వచ్చుటకు మారుగ, క్రొత్త విషయ పరిస్థితు లుదయించుచుండును.

భామనుగారు, సభలను నిలిపివైచి, మలబారునందు సహాయ నిరాకరణోద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకు సమకట్టిరి. నాయకుల నోళ్లను కట్టివైచిన, భావములు వ్యాపింపవని వారి యుద్దేశము. కాని నోళ్లను కట్టివైచిన కొలందియు, భావము లతిత్వరితముగ వ్యాపించునను సత్యమును వారు కనిపెట్టక బాలకబోయిరి. సభల నాపివైచి, నాయకులను నిర్బంధించుటచే, కేరళ దేశమునందు భావతీవ్రత క్షీణించెను. సహాయనిరాకరణవలంబు లుపదేశించెడి హితమెద్ది? అహింసావ్రతమును బూనుడు. త్యాగ ధర్మము నవలంబింపుడు. దౌర్జన్యమున కెంతమాత్రము గడంగకుడు. ఇట్టి యువదేశములవలన, ప్రజలు శాంతచిత్తులై ధర్మపథము ననుసరించుట కుద్యుక్తులయ్యెడివారు అట్టి యవకాశమును కలెక్టరుగారు దప్పించిరి. బాహుబలము వై మక్కువగల న్యాయుడియాపత్రికకు, కలెక్టరుగారిచర్య సమంజసముగ నే గనుపించుచున్నది. దూరాలోచన గలవారందరును శాంతిస్థాపనమునకు ప్రయత్నించుచుండ, ఇతరులు అల్లరులను పురికొల్పినలయని ఈ పత్రిక యుగముచున్నది. కాంగ్రెసు ప్రచారకుల యుద్దేశము అల్లరులను పురికొల్పుటయేమని, న్యూ ఇండియా పత్రికోద్దేశము గాబోలు! రాళ్లను రుప్సు వారివై గుండ్రను ప్రయోగింపుమను వారికింత కన్నను ఎక్కుడు విశాలదృష్టియుండుట దుస్థరము. గాంధీ మహాత్ముడు వెనుక కల్లికోటకు వచ్చినపుడు, వేనవేల ప్రజల కుపన్యాసముల నిచ్చినను, ఎట్టి కలవరము గలుగలేదని, కృష్ణనాయుడుగారు జెప్పిరి. అట్టితరి, యిప్పుడు వైపరీత్యము సంభవించునని తలచుట, ప్రమాద భూయిష్టమని వీరు స్పష్టపరచిరి. కృష్ణనాయుడుగారు, సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు ప్రతికూలుడు. మాధవన్ నాయుడు ప్రభృతుల ప్రచారము కొనసాగకుండ, వీరు విశేషముగ పాటుబడియుండిరి. అంతియగాక, వీరు తిరువాన్కూరు సంస్థానమునకు దివానుగనుండి, బాధ్యతగల స్థానము నాక్రమించి యుండెను. వీరికి మలబారు పరిస్థితులు, కరతలామలకములు. అట్టి వారు, జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారిచర్య, అనవసరమయినదనియు, నూతన కలవర కారణమగుననియు, జెప్పుచుండ, ప్రభుత్వ సభ్యుడగు సర్ లయొనల్ డేవిసుసనుగారు వ్యతిరేకాభిప్రాయము సూచించుట, విచిత్రముగ నుండకమానదు.

కలెక్టరుగారి యుత్తరువునం దింకొకవిశేషము గలదు. క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్డుక్రిందసభల నాపివైచుటకు వీలుగలదను విషయ మిదివరకధికారులకు దెలిసియుండలేదు. తెలిసియుండినచో రాజప్రోహ సభాశాసనమును నిర్బంధపఱపిన యావశ్యకత లేకుండెడిది. జన్మస్వాతంత్ర్యముల నరికట్టుటకు, పీనలుకోడ్డు ప్రొసీజరుకోడ్డులే చాలియుండును. క్రొత్తగ నేర్పడబోవు కమిటీవారేకారణముచే నయినను నిర్బంధ శాసనములను రద్దుజేసినను, ప్రజలను నిర్బంధించుటకు మూఝాలు శాసనములే చాలునని, భామనుగారి చర్య చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. అడ్వకేటు జనరలుగారగు సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారుగూడ, జిల్లా

మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువును హర్షించియుండ, ఇక సందియమేమి గలదు? ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానము పూర్తిగ మారిపోయి స్వరాజ్యము చేకూరిన పిమ్మటగాని, స్వేచ్ఛ కవకాశములేదని రానురాను మరింత స్పష్టమగుచున్నది. తీయని పలుకుల చేతను, శుష్కచుగు వాగ్దానములచేతను, లాభము గలుగదని, తేటపడుచున్నది. నూతనోద్యమము సత్వరముగ వ్యాపించుటకు భామనుగారి యుత్తరువుకన్న ననుకూలమగు సాధన మింకొకటిలేదని, కృష్ణనాయుడుగారి యభిప్రాయముతో ఎల్ల రేకీభవింపకమానదు. సర్ లయొనల్ డేవిసుసను గారు జెప్పిన సమాధానము జూచిన, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికిని భామనుగారికిని తంతివార్తలు నడిచినని గ్రహింపవచ్చును. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారిట్టి చర్య నవలంబింపవలసినవచ్చుట, శోచనీయమయినను, అది అనవసరమని మాత్రము, డేవిసుసను గారు తలంచుటలేదు. జిల్లాయందంతటను సభలు జరుగకుండ నాటంకపరుచుట, భామను గారి యుద్దేశముట. అందుకు, అనుజ్ఞనీయుమని ప్రభుత్వము వారికి భామనుగారు దెలుపగ, అట్టిపని జరుగుటకు వీలులేదనియు, అయినను ప్రత్యేక సభలను నిలిపివేయుటగాని, ప్రత్యేక సమయములలో యాకుబు హుస్సేనుగారిని ఉపన్యసింపకుండ నాటంకపరుచుటగాని, తమ కభ్యంతరములేదనియు, ప్రభుత్వమువారు దెలిసిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారియందు ప్రభుత్వమువారికి గల విశ్వాసముచే, వారిటుల గావించిరట. ప్రభుత్వము వారు జెప్పిన ప్రకారము మేజిస్ట్రేటుగారు రావరించిరా? అందుకు బదులుగ కొన్ని తాలూకాలలో సభలు జరుగగూడదని సామాన్యపు ఉత్తరువును గావించిరి. ఇంతటి తీవ్రచర్యకు గడంగుటకేమి కారణము గలిగెను? నూతన శాసనసభ్యు నవరినో నుహాన్మదీయ సంఘము బహిష్కరించెనట. సాంఘిక బహిష్కారము నవలంబింప గూడదని, గాంధీ స్పష్టముగ జెప్పియుండెను. యాకుబు హుస్సేను ప్రభృతులీ విషయమునే ప్రజలకుజెప్పి, వారిలో గలిగిన దురభిప్రాయమును పోగొట్టియుండెడివారు. త్వరలో తీవ్రచర్యలను బూననిచో, స్థితివిషమించునని, మేజిస్ట్రేటుగారు రిపోర్టుజేసిరి. అన్ని జిల్లాలలో లేని విపరీత స్థితి మలబారు జిల్లాలో నేమి కలిగెనో, కలెక్టరుగారి రిపోర్టు సూచించుటలేదు. మాసిఫాలకోపోవేకముగూర్చి కలెక్టరుగారు పలుమా రుదహరించిరి. మలబారు ప్రజలలో మాసిఫాలొక్కరేలేరు. వారు స్వల్ప సంఖ్యాకులు. వారెప్పుడో అల్లరులకు పాల్పడిరని, వారిని ఎల్ల పుడు ను నిందించుట యసభ్యము. అట్టి వారిని కోపోద్రేకుల గావించుటకు, భామనుగారి చర్యకన్న యనుకూలమయిన దింకొకటిలేదు. ప్రభుత్వమువారు అడ్వకేటు జనరలుగారిని గూడ యోచించియే, భామనుగారి చర్యకు వల్లెయనిరని, డేవిసుసను గారు జెప్పిరి. అడ్వకేటుజనరలుగారి యభిప్రాయము తప్పగునెడల, హైకోర్టులో దరఖాస్తు జేయవచ్చునని, డేవిసుసనుగారు బలికిరి. హైకోర్టులో దరఖాస్తు జేసి, బ్రిటిషు కోర్టులలో వాదించుటకు, యాకుబు హుస్సేను ప్రభృతు లంగీకరింపరని, డేవిసుసనుగారికి దెలిసిన విషయమే. తమ ఎరుట నున్న సమాచారము బట్టి తాముటుల సలహా నిచ్చితిమనియు, నిర్బంధ విధానము నవలంబించుట కిదియొక ప్రయత్నమని దెలిసినచో, తాము వేరు విధముగ నాచరించియుండెడివారమనియు, అయినను సందర్భముల నన్నిటిని పరికింప కుండ యును గనే మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువును ఆక్షేపించుట

తగదనియు, అద్వైతము జనరలు సి. పి. రామ స్వామయ్యగారు సమర్థించుకొనిరి.

ఎల్లరకు స్పష్టముగ కనుబడుచున్న విషయము, మొన్నటివరకును రాజకీయ ప్రముఖులలో నొకరుగనుండి బిసెంటుగారి నిర్బంధవాస సమయమున సాత్వికనిరోధమును సూచించిన అయ్యరుగారికి గోచరింపకుండుట వింతగనున్నది. అధికారపదవిని వహించిన పిమ్మట, దృక్పథము గూడ మారిపోవుననుట కిదియే తార్కాణము. శాసనము లెటులున్నను, ప్రస్తుత పరిస్థితులను గమనించు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపై నిలచియున్నది. సహాయనిరాకరణోద్యమమును బలవంతముగ నడచితైచుటకు, భామనుగారు పట్టుబట్టినటులు, డేవిడ్ సనుగారి యుపన్యాసము వలన స్పష్టమగుచున్నది. మొన్నటి సాయంకాలము కల్లికోట బీచియొద్ద జనము గూడియుండగ, వారి నందరను రిసర్వ పోలీసువారు చెదరజేసిననియు, ఇంకను కొంతమంది నిలువబడగ, జిల్లామేజిస్ట్రేట్లు గారు సైనికులను బిలచి మరఫరాగిలో మందు కూరుమని ఆజ్ఞాపించిననియు, అంతట ప్రజలు వెడలి పోయిననియు, మెయిలుపత్రికలో ప్రచురింపబడిన సమాచారము దెలుపుచున్నది. ప్రజలలో వేళ త్వరలో వెడలియుండనిచో, జలియకవాలాలో జరిగిన భీదత్వము కల్లికోటలో జరిగియుండెడి దేమో ఎవరు జిక్కుగలరు? అట్టియావద, దైవ సంఘటనము వలన దొలగి పోయెనని జెప్పవచ్చును. జిల్లామేజిస్ట్రేట్లుగారు, హ్రస్వదృష్టి కనుబడిచినచో, ప్రభుత్వమువారు వారికేల ప్రోద్బలము గలిగింపవలయును? డి. బి. రామచంద్రరావు పంతులగారు చెలిపినటులు, జిల్లామేజిస్ట్రేట్లుగారి చర్య శాసనబద్ధమయినదా కాదా యని విచారించ నవసరములేదు. ప్రస్తుత దేశస్థితి ననుసరించి, ఇట్టి నిర్బంధములను కొనసాగ నిచ్చుట శ్రేయస్కరమగునా కాదాయని మాత్రమే యోచించవలయును. ఇతర ప్రభుత్వములవారు, గాంధీ ప్రభృతులను నిర్బంధింపకది, అధికారములేక గాదు. అందువలన లాభమునకన్న నష్టమెక్కుడుగ గలదని వారికి దెలియును. మద్రాసు ప్రభుత్వము వారికి విషయము తెలియదా?

మద్రాసు రాష్ట్రమున గల వివరీత పరిస్థితు లితరరాష్ట్రములలో లేవు. మిగిలిన చోటుల, హిందూ మహమ్మదీయులలో నైకమత్యముగలదు. హిందువులలో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర వివాదములు లేవు. ఈ రాష్ట్రమునందటలుగాక, జస్టిసు పక్షము వారు ఆభివృద్ధి కడ్లు గలిగించుచున్నారు. ఉద్యోగ విషయములందు బ్రాహ్మణేతరుల కొరకు పోరాడిన, కొంత యర్థముండును. స్వాతంత్ర్య నిరోధము నకుగూడ ఏమ ప్రోద్బలము గలిగించుచున్నారు. జస్టిసువర్గమునకు నాయకులగు సర్ పి. త్యాగ రాయ శెట్టిగారు, యాకుబుహుస్సేనుగారిని ఉపన్యసింపనిచ్చిన మలబారు మండలమంతయు దగ్ధమయ్యెడిదని జెప్పిరి. అందుచే భామను గారిచర్య దివ్యముగనున్నదని త్యాగరాయ శెట్టి గారు కొనియాడిరి. ఇట్టి సభ్యులతో నిండియున్న మద్రాసు శాసనసభ, ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడునని, తలంచుటకు వీలుగలదా? దీనిద్వారా, ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము లభించునని తలచుట వెట్టితనము. నేటిదినము, తిరిగి డేవిడ్ సనుగారు శాసనసభలో నుపన్యసించుచు, కల్లికోటలో శాంతిగలుగుచున్నదని తమకు జిల్లామేజిస్ట్రేట్లుగారు దెలిపిననియు, తామును అటులనే తలంచుచున్నామనియు, జెప్పిరి. నాయకుల నిర్బంధమువలన, శాంతి చేకూరెనని, భామను గారును, డేవిడ్ సనుగారును సూచించదలచిరి గా

బోలు. అధికార ప్రతిష్ఠను, కాపాడుకొనుట కిది యొక మార్గమని జెప్పవచ్చును. సి. రాజగోపాలాచార్యులగారు వెడలినపుడు, ప్రజలు అల్లరి జేయకుండగ, యాకుబు హుస్సేనుగారు వెడలినపుడు అల్లరులేల జేసియుండురో తెలియకున్నది. ప్రజలీ శాసనసభలపై నాశ బెట్టుకొనక, తమ విధ్యుక్త ధర్మమును నెఱవేర్చుట శ్రేయస్కరము. యాకుబు హుస్సేను ప్రభృతుల నిర్బంధము నకు వగవబని లేదు. అందువలన, స్వరాజ్యోద్యమమునకు మరింత ప్రోద్బలము గలుగును గాని, విఘాతము గలుగనేరదు. ఇట్టి యనుకూల పరిణామమునకు తోడ్పడిన భామనుగారిని, జాతీయవాదు లభినందింపవలయునుగాని, నిందింపవలసరములేదు. త్యాగమే, జాతీయోద్యమమునకు మూలాధారము. త్యాగశీలురు బయల్పడలిన కొలదియు, ఉద్యమము నూతన వికాసము గాంచును. సానబెట్టినపిమ్మట మాణిక్యము మరింత ప్రకాశించినటులు, కఠిన శోధనల నెదుర్కొనినపుడు, సత్పరుషుల శీలము నిజశోధతో వెలుంగును. ఇందుమూలమున జాతికంతకును ఉన్నతస్థితి చేకూరును. ఆపిమ్మట, గమ్యస్థానముచేరుట కంతకాలమోపట్టదు.

పార్లమెంటు సభ : సార్వభౌముని యుపన్యాసము

సార్వభౌముడు పార్లమెంటుసభను తెరుచు సమయమున, ఉపన్యాసమిచ్చుట మామూలు. ఆయలవాటు ప్రకారము, సార్వభౌము డి. మారును ఉపన్యసించి యుండెను. సార్వభౌముడు ఉపన్యాసమును తయారుజేయునపుడు సలహానిచ్చిన వారెవ్వరోగాని, ఉపన్యాసమునందు పంజాబు విషయ మెక్కడను గానింపదు. ఆపిమ్మట జరిగిన చర్చలో ఒక్క సభ్యుడయినను పంజాబు విషయమునుగూర్చి సూచనను గావించి యుండలేదు. అన్ని భాగముల మంత్రులును ఇంగ్లండుదేశములో కలయుట కేర్పాటులు జేయబడినందులకు, సార్వభౌముడు తన సంతసమును దెలిపెను. వ్యయమును తగ్గించుటకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టినటులు, ఉపన్యాసము దెలుపుచున్నది. ఐర్లండు దేశము దౌర్జన్యము నవలంబించి స్వపరిపాలనమును సంపాదించజాలదని, సూచించినది. ఆంగ్ల దేశములో, పనిలేక యిబ్బందులు పడుచున్న వారి కష్టములను నివారించుట కొక చట్టము గావించబడునని, దెలిపినది. హిందూదేశ విషయము ఉపన్యాసములో లేకపోలేదు. కన్నాటు ప్రభువు దెరచిన నూతన శాసనసభలు, దేశ శాంతిని నెలకొల్పునని, ఉపన్యాసము సూచించినపుడు, పంజాబువిషయమునుగూర్చి ఏల దెలుపలేదో, యూహించజాలము. నూతన శాసనసభలను, దేశము బహిష్కరించియుండగ, వాని విషయమును మాత్రము యుపన్యాసములలో జెప్పటయు, ప్రజలనందరను కలవరపెట్టుచున్న పంజాబు సమస్యను విడచిపెట్టుటయు, విచిత్రముగ గనుపింపక మానవు. సార్వభౌముని యుపన్యాసములో కొన్ని విషయములు వదలివేయబడెనని, ఆస్పిత్రుగారు విమర్శించిరి. ప్యానిసు సమావేశము, మెసపోలేమియా మొదలగు విషయములను విడిచిపెట్టినటులు ఆస్పిత్రుగారు చెప్పిరిగాని, వారికయినను పంజాబు సమస్య స్ఫురింపలేదు. రీడింగు ప్రభువు రాజప్రతినిధిగ వెడలుటచే లాభముగలుగునని మాత్రము చెప్పిరి. వీరి లిబరలు సిద్ధాంతములన్నియు, పరాధీన జాతుల విషయము గూర్చి ముచ్చటించునపు

డెక్కడకు బోవునో తెలియదు. లేటరు సభ్యుడగు భామనుగారు ఐర్లండు విషయమై ముచ్చటించిగాని, హిందూదేశ విషయము నెత్తుకొనలేదు. లాయడు జార్జిగారి యుపన్యాసములోగాని, కర్జను ప్రభువు ప్రభువుల సభలో నిచ్చిన యుపన్యాసములోగాని పాంచాళదేశపు సంగతియే గనుపింపదు. ఇంతకన్నను వేరుగ జరుగునని, తలచుటకు వీలులేదు. భారతీయులకు గలిగిన యవమానమును, బ్రిటీషు ప్రముఖులంతగ పాటించరు. హిందూదేశమును శాంతి పరుపదలచినయెడల, పార్లమెంటు సభను తెరుచునపుడు పంజాబు సమస్య పరిష్కారము గూర్చి ముచ్చటించిన భావ్యముగ నుండెడిది. అట్టిపనికి బ్రిటీషు ప్రభుత్వము బూనక, మంచి యవకాశమును జారవిడిచినది.

ముందుకా, వెనుకకా?

మద్రాసు శాసనసభ ముందుకు బోవుచున్నదా, వెనుకకు బోవుచున్నదా? జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటులను సభ్యులెన్నకొనవలయు నను తీర్మానమును, శివరావుగారిదివరకు ప్రతిపాదించి యుండిరి. ఆ తీర్మానము గూర్చి దీర్ఘచర్చ జరిగెను. జిల్లాబోర్డుల అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుట కింకను తరుణము రాలేదని జస్టిసుపక్షమువా రందరును ఎలుగెత్తి చాటిరి. క్రొత్త మంత్రులకు ఇచ్చవచ్చెడి వారిని ప్రెసిడెంటులుగ నియమించెడి అధికారము నొలగి పోవునేమో యను భయము వీరిని వేధించుచున్నది. ప్రెసిడెంటుల నెన్నుకొనుట కింకను, సుముహూర్త మెప్పుడు వచ్చునో తోచకున్నది. కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి న్యాయశాఖకు విడదీయుమని, కాంగ్రెసుసభ పుట్టిన నాటినుండియు గొంతు బొంగురుబోవునటుల ఆచుచునే యుండెను. ఆ తీర్మానమును, వెంకట్రమణి అయ్యంగారు శాసనసభలో నుపపాదించగ, దానికి గూడ, జస్టిసు పార్టీవారు ప్రబలప్రతికూల్యము జూపియోడించిరి. నిరంకుశాభిమానుల కీ తీర్మానమెటుల రుచించును? శాసనసభా ప్రయోజనమిప్పుడు దెలిసివచ్చుటలేదా?

రామమోహనసభ - కాబట్టే పదులు :— సాంకర్యములతో శేష (19-2-21 కనివారము) సాయంకాలము 5-15 వేళ గరుడగర్భధంకమును గూర్చును రథ (20-2-21 ఆదివారము) సాయంకాలము 4-25 వేళ యక్కడి కళ్యాణమును గూర్చును (రంగము జయమ్మకళ్యాణ కాలక్షేపము జరుగును.

ఆదిపూడి సోమనాథరావు గారు :— పారికాళము జేయుటకు మనదేశమునందు వుండియు గాఢముగా భక్తుల జేయుచున్నాడు. వారు స్వీకరింపజూరమున కనుక పంజాబు కథాకాలక్షేపములకు జేయుచు నాంధ్రమును గూడ జేయుచున్నాడు. కథాకాలక్షేపముల జేయుట దేశకాలవర్ధితులతో బ్రతుకునులేకను పురాణేతిహాసమార్గమునకు చేయుట పరిపాటియైనది. తాళమేళముల కీర్తనలు వారివారు స్మరణములు (కథానరమయములగ జరిపించినది. కథాశయముల నిర్వహణవర్ధితులకు వచ్చి శ్రోతలవృద్ధియును ధర్మక్షేప దయావై రాగాదులును దాండుములను ప్రభుత్వజేయుట కథవిషయాశయము సోమనాథరావుగారు వారి పారికథలయందు దీహార్థము నవలంబించినదియును వారికాలక్షేపములు వృత్తములేయిచ్చును. దయాకరవిజయము సాధిచిత్రము నూతనమార్గము నవలంబించుచున్నది. సాధితచిత్రయందు గల పరిభర్తలను నాథారము జేసికొని సోమనాథరావునాథ కడకు నూక స్వయాహుగముల గల్పించి కథకు కథకంఠముగ ప్రదర్శించిరి. సోమనాథరావు దౌర్జన్యవంశమునకు శ్రీ గాఢచిత్రము సాదర్భమమునకును కథాకాలక్షేపము జేయుచును. చెప్పి పురిమొదల యాంధ్రమహాజయంబయిన సోమనాథరావు కాలక్షేపమును విని యానందించి సోమనాథరావు గారి ప్రోత్సాహము నొనరించుచున్నాడు.

రౌ ద్రి సంగ్రహ మాఖ శు॥ ౧౨, శనివారము

తిలకు మహాశయుడు. జీవితము - ఉపన్యాసములు

తిలకు మహారాజ జీవితమును, సంపూర్ణ జన్మస్థానములను మాసికొండ శత్రునారాయణ శాస్త్రిగారు గ్రంథమున రచించిరి. ఆ గ్రంథము సం దాక విశేషము కలదు. స్వతంత్ర కావ్యములు వేరు. భాషాంత రీ కృతగ్రంథములు వేరు. రెంటి కిని భాషాస్వరూపము భిన్నమైనను రసాదిత్యము నందు భిన్నముగ పాసగ కూడదు. భాషాంతరీ కృత గ్రంథమునందు రసాదిత్యమునకు వికల్పము లేకుండ నుండినట్లు చే దానియందు విశేషము కన్పించును. శత్రునారాయణ శాస్త్రిగారు రచించిన యీ ఉపన్యాసములం దీ యాదిత్యము విశేషము కలదు. తెలుగులోనికి కఠిన ర్తనము చేసిన యీ ఉపన్యాసములు కదా యిని పేరువిని యెవరైనా దానిని తిట్టే రీతి చుటకు వీలులేదు. కావలయుననినట్టి కని చేయి దలచినను వాటికోరిక సార్థకము కానేరదు. భాషాంతరీకరణమునందు సర్వసాధారణముగ గోచరించు యీ భాషాంతరములను నివారించ జేయుటయే భాషాంతరీ కరణమునది చమత్కారము. ఆ చమత్కారము లేనియెడల సవ్య భాషయందు జన్మించి ప్రకాశించిన పౌడయరూపమును మఱి యొక భాషయందు క్రొత్తిండుటకు వీలుకలదు. ఒక భాషయందు ప్రకాశించు రసరూపమును ఇంకొక భాషయందు ప్రకాశింప జేయుటకు భాషాదుర్గము సరికొనించుట మువసరము. ఆశృంఖముల సరికొనించుటయందు కరణ ప్రయోగ వేగముచే చిత్రమయిన కల్పిత శృంఖలములందు జుడికృతు లగుచుండుదు. ఆ కల్పిత బంధము వారితేగాక సకలకులకు కూడ దానిరించుచుండును. అయితే శాస్త్రిగారు తాము భాషాశృంఖలములను తగిలించుకొనను లేదు సాతకులకు తగిలించను లేదు. వారు కేవలము భాషను ప్రదర్శించుటతోనే ప్రయోగపడి యుండలేదు. పూర్ణముగ భాషమును ప్రదర్శించుటయందు ప్రయత్నము సార్థకమైనచో సక్రయత్నముగనే భాష ప్రదర్శితమగును. దీని కాంతి వ త్తియందు లేదని సర్వత్ర తెలిసినదే. ఉపన్యాసములందు భాషములకు తగిన భాషాపోషణ కలదు. శాస్త్రిగారు చూపిన భాషానై ష్ఠ్యమును, భాష కరిపూర్ణతయును ఈ క్రింది వాక్యములు వ్యక్తము జేయబాలును.

“స్వరాజ్యమును మాట చెప్పగనే యేమి లోచును? మన స్వంతపాలన కేదియో వ్యతిరేకమైన కరిపాలన మిప్పు డున్నదని భ్రష్టమగుచున్నది. మన కిచ్చోడిట్టి స్థితి ప్రాప్తించినది. మన పాలకులు మన మతమునకు చెందిన వారుకారు. మన జాతికి చెందిన వారుకారు. మన దేశమునకు చెందినవారు కారు. మన పాలకులు “మావారా?” “వరులా” యిని ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు “వరులని”యే చెప్పవలెను.”

అట్లయెందు తెల ౨-౪-౦, కాథం యెందు తెల ౨-౦-౦ ౨౦, ౭, కలుకెట్టి పేర్లు, చుదరాను.

శాస్త్రిగారి భాషాంతరీకరణము సరళమై యుండెను. వారి యత్నమునందు సరళభావము కరిపూర్ణముగ సార్థక మయ్యెను. భాషయందు వారు పరుషమైన మాటలు వాడియుండలేదు. పూర్ణ భావమును పూర్ణముగ చిత్రించుటకు పరళ పదములనే వాడవలసియుండును. వారు వ్యాకరణాది గాంభీర్యములను చూపుటకు ప్రయోగ పడక భావమును చిత్రించుటకు తగిన సరళపదములనే సర్వత్ర ప్రయోగించిరి. వాక్యములందు భావమునకు తగిన భారకలకు, భాషాంతరీకరణము నందు భాషావాసనను చాటుట కష్టమే యైనను శాస్త్రిగారు కా కష్టము నవలీలగ సతికొనించిరి. భాషావాసన ముంచిదా చెడ్డదా యిని సంశయమోను అది యె తనరకు ముంచిది యెంతవరకు చెడ్డది యిని విషయములలోను మీమాంస కాదున కంత కని యుండకూడదు. భాషాంతరీ కరణము నందు ప్రధానలోకమున సవ్య భాషావాసన యెంత వలకున్న దనియు, అవ్యభాషా వాసన సోకిన భాషాంతరీ కృతనిష యమునందు దానివలన పూర్ణ భాష మంతవరకు మరుగుపడి పోయిన దనియు, మాత్రము మీమాంస కాదు ముఖ్యముగ వాలో చింతగలదు. భాషాదిత్యమునకు తగిన భాషాస్వాతంత్ర్యము కలదా యిని మీమాంస కాదు మీమాంస చేయక మానదు. ఏభాష కాభాష తే భాషాదిత్యమునకు తగిన భాషాస్వాతంత్ర్యము, పదగుంభనయు నుండునని భాషాంతరీకరణ మెదిల పోవుచుండును. అగ్ల భాషానిష యమును అంధ్రములోనికి పఠింప ర్తనము చేయునప్పుడు పత్రికా ప్రవ ర్తకులును, గ్రంథ రచయితలును తదితరులును చేయుచున్న లోటమే యిది. రాను రాను ఆలోచము పోవుచున్న మాట నిజమే కాని సప్రయత్నముగ మనకు సరికొనించిన లోపమును ప్రయత్నము చేతనే పూర్ణముగ నివారించ గలుగుదుమే కాని దానంతటదిపోవును గదా యిని తెలిసినచో నది పోవునది కాదని భాషాంతరీ కరణకరణ గ్రహింప వలయును. శత్రునారాయణ శాస్త్రిగారియం దీప్రయత్నము పూర్ణముగ గోచరించు చుండెను.

భాషాంతరీ కరణమునందు భాషాదిత్యము నకు తరువాత భాషాదిత్యము కుదుర వలెను గాజుకుప్పె మాలిన్యమై యుండినచో దీపకాంతి యు మలినమై యుండును కదా! భాషమునందలి సరసము విరసము భాషనుబట్టియే వచ్చును. తిలకు ఉపన్యాసములు చదువదలచిన ఆంధ్రుడు తిలకు ఆంధ్రుడనియే భావించక మానదు. కారణము ఆంధ్రభాషలో సతనికి మనోగోచర మగు భాషస్వరూపమును జట్టి తిలకు వాక్యార్థమును గ్రహించును. భాషమూర్తి యైన తిలకును భాష మూర్తిగనే చిత్రింపవలయును గాని భాష మూర్తిగ చిత్రింపకూడదు. తిలకు భాషములు మన న్నునకు పట్టుటకు భాషాపోష మడ్డురాకూడదు. తిలకునకు లేని భాషమును కల్పించుటకు గాని, ఉన్నదానిని తీసివేయుటకు గాని శాస్త్రిగారి పని కానేరదు. ఉన్నదున్నట్లు చిత్రించుటయే వ రిపని.

అందుకు వారెట్లు పయత్నించిరో చూడుడు.
“మీ రిచ్చటికి మాకు రాజనీతిని బోధించుటకు వచ్చితిరని మేముప్పు కొనచున్నాము. కాని యెంతకాలము మాకు బోధించెదరు? ఒకతరమా! రెండుతరములా! మూడుతరములా! దీని కేమైన యింతున్నదా? అవసానము వరకు యీవిధముగ బానిసలవలె (గులాములవలె) మీ క్రింద సేన చేయవలసినదేనా? మీరు మాకు బోధింప వచ్చి తిరిగద. మన కుర్చీవాని కింటిపద్ద సాతములు చెప్పుటకు సాధ్యముని నొకనిని యేర్పరుచు కొందు మనుకొనుడు. అతనిని నేర్పరచుటకుమును అతనిని “పిచ్చివములలో నీ ఏ సాతములను నేర్పెదవు” అని యిడుగుచును. 10 సంవత్సరములా? 20 సంవత్సరములా? 25 సంవత్సరములా? రెండునెల లోనా? నాలుగు నెలలోనా”. ఆరునెలలో పూర్తి కాగలదని మన మనుకొనిన చదువుకు అతడు ఒక సంవత్సరకాలము పట్టునని ప్రశ్నకృత మిచ్చిన యెడల మన మతనితో నేమి చెప్పుచుము? “నీవు పడిరావు. వెళ్ళిపో! మే మింకొక యాసాధ్యముని యేర్పఱుచు కొనుము” అని చెప్పి వానిని సాగ సంపుడుచుగద. ప్రజలకు స్వరాజ్యవిద్య నేర్పుట కూడ నిట్టిదే.”

పై వాక్యరత్నములను చదువువాటి శత్రు నారాయణ శాస్త్రిగారి భాషాంతరీకరణ ప్రయత్నముగూపు స్ఫురించు నని తిలకు మహారాజు ముక్తకంఠమునుండి వెలుపడు మహావాక్యములు. శాస్త్రిగారి భాషాంతరీకరణము సరళముగ నుండెను. వారి గ్రంథమునందలి విశేషమే యిది. అంతకుండు విశేషమును సాతకులను కొరకు కొరినను వారియ్యజులది. ఇహ్యతగిన దంతను వారు ప్రసాదించిరి.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయమునందు గ్రంథమును దివ్యముగ ముద్రించిరి. చక్కని అయింపు చేసిరి. అట్టజయిండు పుస్తకము ఖరీదు రు 2-4-0; కాగితపు జయింపు పుస్తకము రు 2-0-0 య. పుస్తకములు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయములో దొరుకును.

ఆంధ్రులలో విఖ్యాత నాయకులగు మహారాష్ట్ర కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు గ్రంథమునకు ఉపోద్ఘాతము వ్రాసియుండిరి. భారతీయుల కర్తవ్యదీక్ష నే విధముగ తిలకు మహాశయుడు వికసించజేసెనో నాగేశ్వర రావుగారు చూపించిరి. భారతస్వాదయుని నావరించిన వ్యామోహవీరమును తిలకు విశ్లేషము చేసిన విధమును వారు తేటతెల్లముగ తెలిపిరి. “గత పురుషాంతరము నావహించిన సాశ్వత్యవ్యామోహమును సయితము (తిలకు) గలిగి యుం” నని నాగేశ్వరరావుగారు తెలిపిన మహా వాక్యమునే ప్రస్తుత తరమువారు విశేషము చింతిం చేయవలసి యుండును. తిలకు ఉపదేశములను సాధించుటయే భారతీయులతోబాటు ఆంధ్రులకును కర్తవ్యము. అందుకు వారు చూపిన భారత మంత్ర మిదియే.

జంఘాలకాశ్రివాసిన లేఖను బదివెదను

సాక్షి:—జంఘాలకు నమస్కారములు - కిందటి పారి పాఠశాలలో బాలరయెడుట మనశ్శక్తులనుగూర్చి యుపన్యసింపింపినను యంకము గ్రామ మంతయుఁ బ్రాణింపి. మఱి యొక యుపన్యాస మిచ్చుని యశేషులు నన్ను గోరి. నాకు జేమాను ననాలోగ్యముగా నున్నను- వారి ప్రార్థనాప్రాబల్యమున నంగీకరింపవలసివచ్చినది. జన సమాహము మహాధికముగా నుండుటచే బహిరంగసభయే జరుగవలసివచ్చినది. జేనిని గూర్చి యుపన్యసింపవలసిన దని నేను సభవారి నడిగితిని. ఏదైన వింతను గూర్చి యుపన్యసింపు మని సభలోఁ గొందఁ జనిరి. అప్పుడు నే నిట్లంటిని.

నాయనలారా! ఏదైన వింతనుగూర్చి చెప్పవలెదరా? సుప్రీకంటె వింతయే మున్నది? జనులు పుట్టుచున్నారు. చచ్చుచున్నారు. ఇక్కడఁ బడు కళ్యాత మని యందఁజెలుంగుదురు. కాని యిదియే కళ్యాతమని మాటలాడుచున్నారు. నిశ్చయ పటమొకటనున్నారు. ఆచరించుచున్నారు. కళ్యాతము కాదని మృత్యుజేతర యాచంప నీచంప వాయించుచున్నది. చెప్పఁ దీసికొని వెల్లివెఁ గొట్టుచున్నది. మిమ్ము మట్టిలోఁ గలుపుచున్నది. భస్మ మొనర్చుచున్నది. ఉష్ణున నూడివైచుచున్నది. ఏమి చేసిన నేమి? ఎంతచేసిన నేమి? మీకు సిగ్గువిడి యును బున్నవా? తాలతో గున్నముతో నిండ్లు కట్టించుచున్నారు. ఇనుముతోఁ బెట్టెలను మందనములను జేయించుచున్నారు. వెండితోఁ బాత్రములు చేయించుచున్నారు. బంగారుతో వస్తువులచేయించుచున్నారు. కట్టించిన యిండ్లికఁ దడియైన నారకుండ నున్నవి. చేయించిన పెట్టెల మెలుగైన నింకఁ బోతున్నది. తఱిగిపోవును- విఠిగిపోవును- అరగిపోవును. గరగిపోవు నని మిరచి యెచ్చి చేయించిన నన్నియుఁ దరుగుతుండ, విలుగుతుండ, నరుగుతుండ, గరుగుతుండనే మీరు తరుగుచున్నారు, విరుగుచున్నారు, అరుగుచున్నారు, కరుగుచున్నారు. మీరు సంపాదించిన భూము లిక్కడనే యున్నవి. మీరార్జించిన సొమ్ము లన్నియు నిక్కడనే యున్నవి. ధరించిన వస్త్రాదు లన్నియు నిక్కడనే యున్నవి. మీ మీదనే ప్రాణములు పెట్టుకొని కాలక్షేప మాచరించిన యాటవిడ్డలు-ఒక్కయడుగైన మీతోఁ బెట్టకుండ - నిండ్లయొద్ద మీ భనమును గాచి కొనుమఁ బదిలముగా నున్నారు. మిమ్ముఁ దొట్టెలోఁ బెట్టిన దినుసునఁ గట్టిన మెలత్రాదైన మీతో రాకుండ-నదియుఁగూడ లాగివైచుచున్నారు. మీరు కట్టించిన యిండ్లలోనైన మిమ్ముఁ గాల్చక, మీరు ప్రాంతించిన తోటలలోనైన మిమ్ముఁ బ్రాంతి పెట్టక, గాడిదలు పొరలువోట, గుక్కలు పాడుచేసినవోట, దుర్గంధభూయిష్ట మైనవోట, మిమ్ముల మంటఁబెట్టుచున్నారు. గోరెతెట్టుచున్నారు. ఏది యెటులున్నను బ్రదుకవలయునను సామర్యము తక్కు మీ కేమియు లేదు. బ్రదుకవలయును. బ్రదుకవలయును. ఎల్లకాలము బ్రదుకవలయును. ఎవరు చచ్చినను సరే నీవుమాత్రము బ్రదుకవలయును. ఎంతసేపు-నీనుఖము-నీమేలు-నీలాభము, నీబ్రతుకే కాని నీకు జేతొక్క చింతయే లేదు. నీవువచ్చు వని యెఱుంగుదువు. కాని యామాట మఱచి పోవుచువు. వార్ధకజేతర నీవెన్న పాము విలుంగఁగొట్టి-నిన్ను దిర్భగ్యమునను జేసినను, మృతి సమీపించుచున్నది కదా యను మాటైన మనసునఁ జేరనియక-కట్టచేరఁ బుచ్చుకొని-యెంగిలి మెరుతలు ఓనుచున్న పిల్లని గొట్టఁబోవుచువు. వార్ధకజేతర నీ యెదుటఁబడి మూఁతమీఁదఁదన్ని పండ్లురాలఁగొట్టినను మరణ సన్నభుడవై యుండక, యనసాన మను మాటైన నంతరంగ నునఁజేరనియక, మఱలఁ బండ్లుకట్టించుకొని-యిదివఱకు బ్రతికిన సిగ్గుమాలిన- పనికిమాలిన- మొండిమోట బ్రదుకు- తిరిగి బ్రదుకఁ దలచు కొందువు. మృతిమాట నెడదైన నీకు జ్ఞప్తినేయగ

“స్వాతంత్ర్యము మానవునకు సహజ మగు హక్కు. ఇవి వరుణ దయాధర్మ బిచ్చముగూడు; దీక్షారిత్ర మీ రెట్టి తాగ్యములు చేయవలసి వచ్చినను చేయక తప్పదు. ఇట్టి దృఢసంకల్ప ముతో మీరు వని చేసినయెడల మాల్లోకము అందు మీ కడ్డముపచ్చున దేదియు నుండదు”.

మహాసాంకారివై నీ జేచావును. నీజేచావును యాతనిని కేమితువు. నీమీదనే నీకుఁ జేమముగాని నీకొకనిమీదఁ జేమములేదు నీకట్లున్నప్పుడు నీమీద నొకనికే చేమ ముండునా? లేదు. సార్వజనీనానురాగ మనునది పుస్తకముల లోనే కాని వస్తుతత్వమున మిధ్య. సంసారానురాగము కూడ మిధ్య. ఎవనివట్టునకు వాఁడే. తల్లి లేదు. తండ్రిలేడు. కొడుకు లేడు. భార్యలేదు. ఉన్నవాడవు నీవే.

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస-యొక్క చిన్న యితహాస మను జెప్పినాడు. ఒక పండితుఁడు రామకృష్ణ పరమహంస యొద్దకువచ్చి, యామహాభావునకుఁ బాదాభివందన మాచరించుచుండెను. ఆ పండితుఁడు పరమహంసను గురువుగాను దైవముగాను జూచుకొనుచు నేవించుచుండెను. కొంతకాల మిట్లు జరుగగా - నాపండితునకు సన్యసింపవలయునను బుద్ధి పుట్టి తన యభిప్రాయమును బరమహంసకు జెల్లించెను. “సంసారబంధములను గోసికొనుటకు నీకు సమర్థత కలిగిన యెడల సన్యసింపనే వచ్చునని” యాపరమహంస పలికెను- “నామట్లు నకు నేను గోసిగొంటిని నా కిప్పుడు భార్యయుం దనురాగము లేదు. ఉన్నయొక్క పుత్రునియుండును లేదు. వృద్ధయైన కన్న తల్లియుండును లేదు. కాని వారందఱకు నాయందు మమకార మింక విడువకున్నది. కొడుకు మిగులఁ జిన్నవాడు. నేను సన్యసింపునెడల నాతఁడు బెంగగొని మరణించునేమో? అది గాక భార్య మహానురాగవతి. నావిశ్లేషమున నామెగుండె పగిలించుచున్నాను నేమో? అదిగాక- తల్లి - నాచేతఁ గడతేజ వలయు నని యెంచిన తల్లి - నేను సన్యసింపునెడల దిక్కులేనిదై యెగోఁతలొనో నూఁతలొనోపడి ప్రాణములు వాయు నేమో? ఈ భయము నాకెంతయైన నున్నది - ఇన్ని ప్రాణములకు బాధపచ్చిన వాడ నగుదునేమో యని తటపటా యించుచున్నాను” అని పండితుఁడు పలికెను. పరమహంస మందహాస మొనర్చి “నాయనా! నీ వింటికిఁబోయి కడుపు నొప్పిని నటింపి గట్టిగ నేర్పుచుండుము. నేను గొంత నేపటికి నీయింటికి వత్తు నని చెప్పి యాతనిఁ బంపివై చెను. ఆపండితుఁ డింటికిఁ బోయి, మాయా గర్భజేదనచే నిల్లెగిరి పోవనేర్చుచుండెను. భయంకరమైన యాతని బాధఁగాంచి - యాతని భార్య పరిపరి విధములఁ బలవించుచున్నది. పరిజేదన మొనర్చుచున్నది. భర్త పాదముల యొద్దఁబడి తలసేలవైఁ గొట్టుకొనుచున్నది. చిన్నపిల్లవాడు తల్లియెచ్చుచున్నదని యెచ్చుచున్నాడు. పాప మాపండితుని తల్లి - “నాయనా! నీకు వచ్చిన బాధ నాకు రాఁగూడదా? నే నెందుల కింతకాలము బ్రదికియుంటిని? నీచేతులలో నెడలిపోవలసిన దానకు రా! నాయనా! నాకన్నులు కాలిపోను. నీబాధ నేనుజూడలేనురా! ఓమరణజేతరా. నన్ను శీఘ్రముగాఁ గొనిపోవా” యని టరరి వలె మహాకరుణముగా విలపించుచున్నది. మంచము మీదఁ బండుకొనలేక, కూరుచుండ లేక, నట్టిటు గొంతు నులిమిన కొడివలె, గిజగిజ కొట్టుకొనుమఁ బండితుఁడు ప్రాణోత్క్రమణ లక్షణముల నభినయించుచున్నాడు. పండితుఁడే ప్రాతాభినయమునకుఁ బ్రయత్నించినప్పు డింక లోపమేమి? ఇంతలోఁ బరమ హంస యచ్చటికి విచ్చేసివచ్చెను. ఆయనను గాంచి తల్లియు భార్యయు నా మహాస భావుఁడీతని ప్రాణములఁ గాపాడఁ గలఁడని యాసచే నాతని కాకులవై బడిరి. ఆతఁడు మంచమును సమీపించి- కోగిజ-చి-తలపంకించి-యూరకుండెను. ఆసంజగ్ధదశను సహింహలేక “స్వామీ! మీరు భగవంతునివలె వచ్చినారు. ఈతనిని బ్రదికింతురా? మమ్ము గంగలో దిగుమందురా? యని గుండెలు బాదుకొనుచు గొంతెత్తి గోటుమని యెచ్చిరి. “అమ్మా! నీవు - అమ్మానీవు - గుండెలు పగుల నేడువకుండు - ఏడ్చిన లాభములేదు” అని పరమహంస పలికెను. అయ్యో! అయ్యో! ఇక బ్రదుకఁదా” యని నేలను బడి మూర్ఛపడిరి. వారు కొంత ప్రజ్ఞను గాంచిన పిమ్మట నాతని భార్యతోఁ బరమహంస, “అమ్మా! నీభర్త బ్రతుకుట కొక్క యాపాయ మున్నది. ఆయనకుఁ బ్రతినిధిగ నీవు మృతిపొందువని యాతఁడు బ్రతుకును. “అని పలికెను. అది వఱకుఁ దారకములొనన్న యెదుపు మధ్యమకాలములొని కట్టె దిగిపోయి-తనకుమను నంతలో-మందరములోఁ బడి-మఱి యొక్క కను కెప్పుడొకటి మాటుమడఁగెను. అంతఁ గన్ను లాత్తుకొనుచు నామె “అయ్యో! అంతకంటె గాఢపిన నేమి? నాతనువు నాభర్త కై వినియోగపడుట కంటె నాకు నేణు నుగతియున్నదా? కాని, తల్లికిఁ గరవైన యీ చంటి వాని బ్రదు కేమి యగునురా భగవంతుడా? యని యెచ్చుచున్నాను. నోరెలుంగని పసిబిడ్డ- తల్లి చావుపిల్లఁడు-అయ్యో- తండ్రి వెంపఁ గలదా? కన్న కడుపుబాధ కన్న దానికి

అని యింక నేమో చెప్పఁబోవుచుండగాఁ, దిరుగ కూలతెర దిగునడికృత బాధతో వచ్చిన వానివలె వెఱకబారిమీదఁ బడునట్లా పండితుఁ డేడ్చెను. ఈసారి యాతనియెడ్చు నిజమైన యెడ్చు. ఇంక నభినయమేల? ఇంతకాలమునుండి నమ్ముకొన్న భార్య యిట్లు మనః పూర్వకముగాఁ దృణప్రాయముగా విడిచిపెట్టినదికదా యని యాతఁడు గుండె లనిసిపోవనేడ్చి, వెంటనే కొంత శ్రోధముతోఁగూడిన పట్టుదలను వహించి, యూరకుండెను. పరమహంస యంతట నాతనితల్లిని విలిచి “అమ్మా! నీకొడుకు కొఱకు నీప్రాణముల నర్పింపగలవా?” యని యడుగ- “స్వామీ! ఏమని చెప్పగలను. కోడలు చట్టితెలిసి తక్కువది. కుట్టువాడు వీధిలోనికిఁబోయి నాల్గు దబ్బులు తెచ్చినఁగాని సంసారము జరుగు సాధనములేదు. ఇంటిలోఁ బెద్ద దిక్కుయి నేయకనులఁగని పట్టియెందు నేనింక నుండగ నే-కొంప యాటు మూడుగా నున్నది. నేనుగూడ లేకుండునెడల నింకఁ జెప్పవలసినదేమి? అదిగాక స్వామీ! చంటివానికి నాయొద్దఁ జనవెక్కువ. వాఁడు బెంగటిల్లి పోయినయెడల నింక వంశవృద్ధి యేలాగు? కోడలికి రెండవ కానుపు వచ్చునట్లుగ పడవంద నున్నది. ఇంతకంటె నాకేమియు సంజేమాములేదు.” అని తల్లి చెప్పెను. అర్ధ కేరీరికి యగు భార్యయ్యను పలుకగాఁ- దనువులోఁ దనువు, రక్తములో రక్తము- ప్రేమగులో ప్రేమ-నైన యొక్క కొడుకుకు గూర్చి కన్న తల్లియే యిట్లు పలుకగా- “జయా పరమేశ్వరా! జయా పరమేశ్వరా! ఊ” యని మంచమునుండి దుమికి “ఇదిగో సన్యసింపుచున్నాను. పరమహంస కిభామణి! నీకాటి నాకమ్ము” అని పలికి జన్నిదములఁ ద్రెంపుకొని యాతఁడు సన్యాసి యయ్యెను.

“నాయనలారా! సంసారములోని యనురాగ మెట్టిదో చూచితిరా? ఒక్క యీ పండితుని సంసారములోనిదే కాదు. అన్ని సంసారములలో నిది కూడ నట్టిదే- కొందఱి లోప మెఱుంగుదురు. కొందఱు బొత్తిగా నెఱుంగరు. కొందఱు కొంతయెఱిగి కొంతయెఱుంగకుండ నున్నారు. కొందఱెఱిగి యీ నెఱుంగ నట్లు న్నారు. కొందఱెఱుంగకుండ నెఱిగి నట్లు న్నారు. ఇటులే - ఇటులే కొందఱుండును. కొందఱేకాదును-కొందఱు మెల్లకంటివారు కొందఱు తేఱఁజీకటివారు- కొందఱంతరకునుచునులవారు- కొందఱు తిరుగుడు గ్రుడ్లవారు- కొందఱు పిల్లికన్నులవారు. కొందఱు గాఢా కన్నులవారు- ఏమని చెప్పను. నాయనలారా ఒకరితియా? ఒకబాతియా? ఒకతెన్నా? ఒకతీరా! కొందఱు వైకి వెకవెకలు- లోపల తెకతెకలు. కొందఱు వైకిముసి ముసులు- లోపల గొసగొసలు. కొందఱు వైకి మమకారములు- లోపల నహంకారములు. కొందఱెడ మొగములు కొందఱు పెడమొగములు. తప్పుదురా భగవంతుడా యని పిల్లినలెఁ గన్నులు మూసికొని కొందఱెంగిలి మెరుకులను దినుచున్నారు. కొందఱు దున్న పోతులవలెగడ్డిని దినుచున్నారు. కొందఱు కంట్రాట్టులు - కొందఱు రాజీనామాలు. కొందఱు విదాకులు - కొందఱు బ్రెముడు - యిట్టె త్రెంపుటలు. కొందఱు అట్టెయదురుకులు- ఇట్టెవిరుగులు. కొందఱు మాసికలు- రప్పులు బ్రహ్మకమ్ములు - నాయనలారా! ఏన్నిరీతులని చెప్పగలను. అన్ని-నటనలు-మోసములు-మాయలు సంసారములో నున్నవి. ఉధార్మమైన యను రాగములేదు. సంసారాను రాగమే యిట్లు చట్టుబండలై పోవగ - నింక - జనానురాగమా? అబ్బ! అబ్బ! ఎంతమాట! వ్రాతలలో- కూతలలో- అంతేమే తెక్కడ ననురాగములేదు. ఉన్నదొక్క యాత్మానురాగము. ప్రపంచచర్యలన్నియు- దయాధర్మ ప్రేరితములని మీరు భ్రమించుచున్న కర్మములన్నియు- దానివలననే జరుగుచున్నవి. ఎంత సేపు-తాను-లేనది-అంతే. అంతే. పరమార్థమున ముమ్మాటికి నంతే. తన కాపదవచ్చినప్పుడు పరునిమాటఁ నెప్పుడగదు! ఆపరవృత్తి కొడుకయిన సరే- తండ్రియైన సరే-తల్లియైన-సరే- భార్యయైనసరే-

“పోనిండు! నాయనలారా! ఇతరులవై ననురాగములేదు. ఇంతేకదా! ఇతరులవై బ్రత్యక్షవిరోధ భావములేనప్పుడింక విచారమేల? విరోధభావము లేదేమి? ఉన్నదేయది. పురుగునకుఁ గప్పకుఁ-గప్పకు-బామునకుఁ బామునకు-దుప్పికి-దుప్పికిదుప్పికి బులికి-బులికి-చేరునకు- నెలకకుఁబిల్లికి-బిల్లికిఁ బక్కకు-ఉన్నదేమి? ఇటులెన్ని చెప్పవచ్చును? ఒక జీవమును బంపి చేతొక్క జీవమును పొట్టపోసి కొనుచున్నది. ప్రాణికిఁ బ్రాణియే జీవనోపాధి. అన్ని జంతువులను నరుడు చంపుచున్నాడు. దుష్టములగు జంతువులను దుష్టములని చంపుచున్నాడు. శిష్టములగు కొన్ని జంతువులను శిష్ట్యములని చంపుచున్నాడు. మఱి కొన్నిఁటిని జంతువుయే మెఱుంగ గనిపించునంతటి బానిసతన

మునఁ బట్టి బంధించి యుపయోగించుకొనుచున్నాఁడు. కీటకాదులను తుచ్చములని చంపుచున్నాఁడు. కాలికిందిని- గాలిలోనిది-నీటిలోనిది-యెఱుంగకుండ నెన్నిటిని చంపుచున్నాఁడు. ఇంతేనా? ఇంతటితో సరిపోయిన నింక నేమి? వ్యాజ్యములలో నరులొకరి ధనము నొకరు తీసికొనుచున్నారు. యుద్ధములలో బ్రాణములను దీసికొనుచున్నారు. మత్సరముతో మదాధికతతో బ్రాణాధికమైన మానవులను దీసికొనుచున్నారు. ఇదిగాక యుపభ్రష్టలని మదనాన్నిచే భార్యభర్తలను తంపటి చేయుచున్నది. తండ్రి వ్యభిచారియై కొడుకు కడుపు మాడ్చుచున్నాఁడు. కాత్తెల లోని కురుపుకొయించుకొని కొడుకు తండ్రిగొంతుఁ గోయుచున్నాఁడు. ఉత్తమర్థుడభవద్దులఁ జంపుచున్నాడు. ధనికులు దర్బీరులను నమలిమింగుచున్నారు. విశ్వాసహీనులగు భృత్యులు భూపతికి భూతయన మిచ్చుచున్నారు. భూమిలోఁ బుట్టినవారిలో విరోధభావము లేనదెవరికి? చచ్చి కూడ బ్రతికి యున్నవారిని జంపువారనేకు లున్నారు. ప్రతిమనుజునకుఁ గావలసిన దేమి? తనమేలు-వైవాని కీడు. తనలాభము- వైవానిష్టి. తన బ్రదుకు-వైవాని చావు అంతే—

“నరులు స్వలాభాపేక్షా ప్రధానులు. కావున వారిలో వారి కన్నీ వైరములుండుట సహజమే! కాని యిందులో మఱియొక వింతయే! కొన్ని జంతువులను నరులు తినుచున్నారు. కడుపు కష్టపాలితచే నీకార్యములను వానియందుఁ గనఁబడుచున్నారు. మఱికొన్ని జంతువులను భారవహనాదికృత్యములం దుపయోగ పఱచుచున్నారు. తమ బాధతగ్గుటకై యిట్టి శత్రుత్వమును వాని యందగపఱచుచున్నారు. ఇంతవట్టునకు సరియే. ఏదోవిధముగా సమర్థించుకొనవచ్చును. కాని, నిష్కారణముగాఁ గొన్ని జంతువులందు వైరభావమును చూచుచున్నాడు. ఇదిమాత్రము కొంచెము విరుద్ధముగా నున్నదని చెప్పకతప్పదు. బోయరు యుద్ధమున పాడిచి గెలిచిన రాబర్టు ప్రభువుకు పిల్లియనగఁ బ్రాణభయము. ఫిరంగిగుండుకు జంకని యాతడు పిల్లికనఁబడిన వెంటనే దానిని జంపినదాక ప్రాణము లర చేతిలోఁ బెట్టుకొని యుండును. ఆతని కొక్కనికే యీభయముకాదు మాడవ పోనీ అను ప్రభండు తనకొటలోఁ బిల్లిచేరకుండ నెన్ని పాటులైనఁ బడినాడు ఘోషానందు చక్రవర్తి ప్రధానోద్యోగులలో నొకనికి పిల్లికూత విసగనే ముక్కువెంట రక్తముకాలువలుగాఁ గట్టరలసినదే (ప్రాణ్య) దేశమున నొక స్త్రీ, పీఠలను జూడగనే ముట్టోయని యెద్ది కొయ్యబాటి పోయెడిది. ఎరాస్టును అను నాతనికిఁ జేపవాసన కొట్టగానే సన్నిపాతరము రావలసివడె. మార్దలాది అల్పర్థు అను నాతఁడూరబందిని గాంచి చచ్చుటకు సిద్ధుడగు చుండెడివాడు. సూర్యునికిఁ గప్పుయనగ వైరము. పేరయ్యగారికి జంపనగ శత్రుత్వము. సోమన్నగారికి కోకలిబండయన్నకోక. కోకయ్యగారికి గొంగళిపురు గన్న నేడుపు. నరసన్నగారికి నల్లికన్నుల పాపనగ నింత యంత భయముకాదు. ఇటులెన్ని చెప్పరచ్చును? దాదాపుగా మనుజుల కందఱకు నేవియో కొన్ని జంతువులవై నిష్కారణ విరోధముండి తీరినది. అవి తమ్ముఁజంపునేమో యనభయముచే - నని దూరముగాఁ బోవువఱకు - వారికి మనశ్శాంతి యుండదు.

“పోనిండు - నాయనలారా! ఆజంతువులం దేవియో యనవ్యాసృభావము లుండుటచేత వానియందు నరులకు వైరముగలిగి యుండునని యూహించుము. ఇంతవట్టునకుఁగూడ సరియే. కాని యిదియేమి? గులాబిపూవును జూడగనే గ్రుడ్లు తేలవైచి క్రిందఁ బడిపోయిన యొక సన్యాసి యుండెడివాడు. ఆతడు గులాబిపూలు పూచు ఋతువునందు - గడితెలుపలికి రాకుండ నుండెడివాడు - పండిరిమీద మల్లెపూవును జూడగానే బ్రహ్మరంధ్రమున బోటు పుట్టిన వాడొకఁడు. మెత్తని పట్టుతనవునకుఁ దగులగనే యొడఁబడు గురుపాడిచి కాలిన్పట్టెచ్చిన వాడొకఁడు. మజ్జిక వాసన దూరమున నుండి కొట్టగనే చిన్నతనమునఁ ద్రావిన దొండయాకు పసరుతోఁగూడ వాంతులుచేసికొను వాడొకఁడు. పేసిననీయి చేతిలో వ్రేవగఁ ద్రాచుపాము కఱచినట్లేడ్చువాఁ డొకఁడు. తేనెమాట వినుననికి దీవించి నోటికిరాని తిట్టులిట్టిన వాని నేనెఱుంగుదును. ఈతనికిఁ గాలివై నొకపుడు కురుపువేసినది. దానికిఁ బలాశ్రీ పట్టివేసిరి. అపట్టిలోఁ దేనె కొంత కలిసిన దని యాతఁడెట్లు గ్రహించెనో - పట్టివేయుననికి వేసినవానిని జాట్లు పట్టుకొని నేలమీదఁ బడద్రోచి గుద్దినాడు. నికనార్ అను నాతడు వీరారవమును విసగానే ప్రాణాపాయదశ నొందెడివాడు. బోయిలో అనువాడు నీటిజల్లులను విసగనే మూర్ఛపడువాడు - చీపురుకట్ట యూడుపు ధ్వని విసగనే పండ్లుగిట్టకఱచుకొని చాపపుట్టగ నొక్కఁడు పడిపోయెడివాడు. వైకోబ్రాహ్మి యనువాడు నక్కనుకూచి విస్ఫులి నొందె

డివాడు. ఇటు లెన్ని చెప్పగలను. ఇట్లందఱకుఁగూడ నేనియో వస్తువు నెడల శత్రుత్వ ముండితీరినది. నాయనలారా! ఇంకఁ బ్రపంచమున ననురాగ మెచ్చట నున్నదో యోచించుకొనుఁడు.

నేను హిమాచలము మొదలు సింహళమువఱకు వచ్చి దేశమునంతయుఁ జూచివాను. అనేక పుణ్యక్షేత్రములఁజూచితిని. అనేక పుణ్యనదుల మునిగితిని - అనేక పర్వతము లెక్కితిని - అనేక వేదములు వేసితిని - అనేకవృత్తు లానర్పితిని. కిష్కింధలోఁ బంపానరోవరమున్నది. అది కొంత వదీయాపముగాఁగొంత తటాకరూపముగా నున్నది. ఆసరోవర ప్రాంతమున నొక్కవైరాగుల మత మున్నది. అనుదినముగూడ రెండు మూడు వందల వైరాగు లచ్చట నుండురు. కైశాపపర్వత ప్రాంతముల నుండి - బ్రహ్మపుత్రోత్తర ప్రాంతములనుండి - సింధుపర్వత ప్రాంతములనుండి-వింధ్యపర్వతగుహాశులనుండి-యనేకవిరాగు లిటుకుఁ దఱచుగా వచ్చుచుండురు. ఒక వైరాగికి బడరీ నారాయణములో నేను శిష్యుఁడనై యాతనితోడనే పంపానరోవరమునకు వచ్చియుంటిని. ఆతఁడు మహాసభావృందని యాతని నాశ్రయించి కొంతకాల మాతనితోఁ దిరిగితిని. ఆతనియొద్ద నొక గొట్టమున్నది. దానిలో నేమి యున్నదో యెవ్వరికిని తెలియదు. నేనుమాత్ర మొక్కసారి చూచితిని. దాని మాహాత్మ్యము నేనెఱుంగుదును. ఆతడు మహాత్ముఁ డని పంపానరోవర సహజ గ్రామము లగు హోసపేట-అనెగండి-సగాపురము-గంగావతి మొదలగు గ్రామములలోఁ బ్రతీతి బయలుపడెదను. ప్రతిదినముగూడ నెవ్వరోవచ్చి యాతనిని దర్శించి యాయనలను నేవియో స్వవిషయములను తెలిసికొని పోవుచుండెడివారు. ఒకనాడు నే నాతని చిలుములొనికి జ్ఞానపరత్వ టుండను జేయుచుండగా నొక్కఁ డెవ్వడో వచ్చి యాతనితో స్వామి! “నాకుఁ బిల్లియనఁ గనింతంత జ్యేషఠుకాదు. ఆ బ్రహ్మగాడు పనికికే పిల్లి నేల సృష్టింపవలయునో బోధపడదు. పోనీ! సృష్టించినాడయ్యా! పిల్లికాలియున్న భూమిలో నన్ను గూడ నేల సృష్టింపవలయును? ఇంతటినుండి పిల్లియనను బ్రపంచమున నుండవలయును. నేనైన నుండవలయును. మీరు మహాత్ములని తెలిసి మార్గాంతరము గోచరింపక, మీయొద్దకు వచ్చితిని” అనెను. ఈతని మాటలు- నాయనలారా! మీకు వెట్టి వాని మాటలవలె గానఁబడవచ్చును. ఆతఁ డెంతమాత్రమును చిచ్చివాడు కాఁడు. పిల్లియెడలఁ గల శత్రుత్వ మంతకంటెఁ బ్రబలతరమైనది. నేనెఱుంగుదును. ద్వారపూడి మండపేట నడుమనున్న యొక గ్రామములో నొకగృహస్థు నింటికి నేను భోజనమునకు వెళ్లితిని. ఆతనికి మావారవైర మున్నదని నే నంతకుఁ బూర్వమెఱుంగను. మేము భోజన మారంభించితిమి పొరుగింటిలోనుండి పిల్లి యఱచెను. ఆయనపు విని యాబ్రాహ్మ డునికిపడి కెవ్వనఁ గేకవైచి విప్రయొద్దనుండి లేవబోవగనే నాతనిని బట్టుకొంటిని. చారవారా! ఇంక నవసాన సురుయమేనా! మాచెడవేమి? తుంగచాపను బలము భూతయన మొనర్తును. “అని నెడ నెట్లున నాతఁడేడ్చెను” “మీకువచ్చిన భయమేమియులేదు. నేనొక మావార మారకుడను. నేనుంటిని భోజనముచేయు”మని నేనుంటిని. “నాయనా! నీయమృతడుపు చల్లగా-నీయ త్రకడుపు చల్లగా-నూతొండ్లు వర్ధిల్లుము. నాతఁడ్రో! ఈపొరుగింటి పిల్లిగూడఁ జంపుము. బాబూ! నీకడుపునఁ జుట్టెదను. ఇంటిలోని యాడుది సరియైనది కానప్పుడు పొరుగింటినుండి పిల్లి కూసినదనగా నాశ్వర్యమేమి?” యని మగ నాలియగు తనమగునకు మావార వాగ్దాంధన కత్తిలేక పోయెనని విలపించెను. ఇంక నెంతయో చిత్రము జరిగినది కాని యీ వృత్తాంతమునకేమి? పంపానరోవరమునకు వచ్చి తనవన్న పిల్లి బాధను జెప్పుకొనిన యాతని మాటలను విని మాగురువుగారు కంబలి చుట్టలోని గొట్టమునుదీసి “దానిలోఁజూచి యేమి కానఁబడుచున్నదో చెప్పు”మనెను. “గొప్ప యెఱుక కానఁబడుచున్నది. స్వామి! అది యెంతో సుందరముగా నున్నది. స్వామి! గొట్టమింకను మూయకుము దాని నెంతసేపు చూచినను జూడవలయు ననియే యున్న”దని యాతఁడనెను. అంత మా గురువు “అయ్యా! పూర్వ జన్మమున నీవే యాయలుకవు. ఆకలిఁ గొని నోరుతెఱచుకొని యొక చెట్టుక్రింద సామ్యునిల్లి పడిపోయిన యొక బాటసారినిట్ల నీవు చెట్టుమీదినుండి యబుద్ధి పూర్వకముగాఁ బడవైచిన మాంస కళమువలనఁ గలిగిన నుకృతమున నీవు మనుష్యుడవై జన్మించితివి. నీకుఁ బూర్వ సంస్కారము లింకను బాగుగా నశింపక పోవుటవలన నీకుఁ బిల్లియనగ నింత భయము. వైరము. కాని పిల్లివలన నీకప్పుడ పాయమురానేరద”ని యాతనితోఁ జెప్పి పంపివై చెను. ఇంతలో నొక్క బ్రాహ్మణుఁడు నాతని భార్యయుఁ బుత్రుడు నక్కడకు వచ్చిరి. భార్యకు భర్తకును బాత్తులేదు. తల్లిదండ్రుల నగఁ గొడుకునకుఁబడెను. ఈబాధ పడలేక సంసార మెటులైనఁ జక్కఁబడునోమోయని వారు ముగ్గులు మాగురువుగారియొద్దకు వచ్చి యాయనతోఁ దమ సంసార బాధనం

తయుఁ జెప్పుకొనిరి. ఆతఁడు గొట్టమును దీసి దానిలో నాని ముగ్గులను చూడఁదనెను. అట్టేమాది యా యాడుది భూమిపై బోరగిల పండుకొని కాళ్లు వీలగునంతవఱకు వెనవైచిపైకివచ్చి, చేతుల రనున్న లలితగాఁజేసి యాప్రక్కవాప్రక్కను దలచుట్టు వీలగు నంతవఱకు రానిచ్చి నేలవైఁ బ్రాంత వారంభించెను. తళుకుమను నంతలోనా బ్రాహ్మణుఁడు పల్లకి బొంగువలెవంగి కాళ్లను దోకవలె వద్దలము గావంచి, చేతులపై దబాయించి నిలువఁబడి కొక్కొక్కో యని గట్టిగాఁ గూసి. ప్రాకుచున్న భార్యను ముక్కుతోఁ బొడువపొగెను. ఇంతలో “మేవు మేవు”అని కూయుచు కొడుకు తండ్రి గొంతుక పట్టుకొనెను. మాగురువుగారు వారియెదుటనుండి గొట్టమును దీయగనే వారు ముప్పులుగూడఁ బూర్వరూపముల భరించి యుండిరి. అప్పుడు మాగురువుగారు “అయ్యా! నీవు పూర్వజన్మమునందు గోవిది. నీభార్య తేలు. నీకొడుకు బాత్తురు చిల్లి అందువలన మీకిప్పుడీ విషమత్వము వచ్చినది. నాయనా! విచారింపకుము ప్రపంచమందుండు ప్రతిసంసారమందుఁగూడ గొలఁదిగవో గొప్పగనో యావిషమత్వ బాధయున్నది. కాని తేకపోలేదు నీవీపాటికి నడువుమని.” చెప్పెను.

“నాయనలారా! ఇది కథలని యెంచవలదు. పరమార్థములని నమ్మవలయును. “ఋణానుబంధ రూపేణ పశువత్త్వి సుతాలయా”యని మనవారు చెప్పినమాటకు విలువలేదు. నీసంసారములోఁ జేసిన వారందఱు నీయందలి మహానరాగముచే నీన్మద్ధరించుటకుఁ జేసిన వారనినీ నెన్నడు ననుకొనవలదు. ఏదియో యేరూపమైనదో ఋణమును దీర్చుకొనవచ్చి వారు. అందఱు నొక్కవోఁ జేసినారు కావున బ్రియాననగ బ్రియా, అన్నాననగఁ దమ్ముదా! నాయనాయనగ బాబూ! ఇంతే కాని యింతకంటె నేమియులేదు. అనురాగమే యుండునెడల నాలివై యాడనీ! భర్త దానిని విసమునెట్టి చంపునో లేదో. తప్పుచేసిన కొడుకు దండ్రీ తన్ననీ! కొడుకు తిరుగఁ బడి కొట్టునోలేదో. ప్రేమ! భూమిమీదనీ! అబ్బ! అబ్బ! దోష భోగ్యత్యగుణమే ప్రేమము. అది పరమేశ్వరన కున్నదందురు. అయితే మిప్పుడు మన కక్కఱలేదు. కాని, యవనిలోనే-అనురాగమే! అబ్బ! ఏటిమాటలు. ఋణసంబంధము తక్కుమనేదియులేదు. అఋణము తీరిన వెంటనే నీగుడిసె మీదఁ దెబ్బదీసి యెవరిమట్టునకు వారు తుట్టుమని యెగిరి పోవుదురు. కొడుకు కొఱకేడ్చి యెడ్చి యాతనిని బాదగ న్వర్తమున కేగి యాతనిఁగాంచిన యద్దనుని-కన్న కొడుకెట్టి కూలపుఁ బోటుపాడిచినాడో జ్ఞప్తి లేదా? అపోటొక్క పార్థునికేనా? ప్రాపంచిక జనుల కందఱకు. మాభార్యలు మాపిల్లలు మాసోదరులని వెట్టిపడవలదు. నాయనలారా! “నీరాగార నిర్విప్ర పాంభుక్రియన్ నిక్కంబు సంసారసం చూడల్ వత్తురు పోయర”ని యందఱకుఁ దెలియును. కాని యందఱు మఱచునట్టి యంత వదియొక్కటియే. నాయనలారా! ఇన్ని కొటలు జనులలో నొక్కఁడు మఱువవచ్చును. ఇద్దఱు మఱువవచ్చును. అందఱ కొక్కటే మఱపా! ఒక్కటేవరాకా? సృష్టిలో నింతకంటె వింతయే మున్నది! ఏదైన వింతకుగూర్చి చెప్పుమని మీరునన్ను గోరితిరి. కావున నిదిచెప్పితిని. ఇంతకంటె వింతయేమైన నున్నయెడల మీరు చెప్పుడు. నేను విందును. చాలఁ జెప్పితిని గాఁ బోలు- తమింపుడు. ఓవ కాంతి క్కాంతి క్కాంతి.

ధ్రువుని వివేకము.

(వేదాంతము శ్రీనివాసాచార్యులుగారు)

ధ్రువుఁడు జనరని సుతుఁడున నతనికిల్లి యగు నురుచిశో ననమానింపఁబడినాఁడు. మఱియు నాదెయ్యక్క దూషణివాక్యముకాదుననకు నుట్టియొకడు. ఇందుచే బాఱఁదగు వానికి రోషము-కౌఠుకు-మిట్టకు-మగఁ గల్గి మఱియును గఱఁగెడలచె నవటలో నాశ్వర్య ముండదు.

ధ్రువుఁడు తదిత్రమైన తల్లియనంతయునం దుద్భవించిన వాఁడు. పద్మజనంతకుఁడు. మాసభవఁడు. ఇట్టి యాఁడు నక్షత్రాల్లి గిందావాక్యముల నెల్ల భరింపఁ గలఁడు? “మ..... వెక్కనుభిముగ్ పొంగంబులై యుండఁగ నీ లింకవేధువై నగై కొనక కానీధూత జన్మేషిగా జనికాయం దగుడన్ యహిన్ పరగ.....”

పట్టి మహాగాఢకు తండ్రియెదుట నిండిరందడిక వాని మనసు భూమిమీద నిలగ్నుమై యుండు నకుట నిష్కలము. అతఁ డెట్లు జరిగెదమందిన స్థలము పామృత్యుమైనది గాదు. గౌరవనీయులగు భూవాసునితోను పాడి భాషమాడుటతోను విద్వాంసులతోను తరతేష్టికలఁబడియున్న నభా దండుకము. అట్టి ప్రతేక్షన నీతితిత్తి త దూషించెదమట కారణం. ర్విసదుష్కార్య మే మున్నదీ. అను యెడ నాతఁడు దానినితంతువారమేమి? తాను తన సువతికల్లి తనమామగత సింహానముపై నున్న జంతుక యంతయున న వసించుచోయెను.

కమలాను, సర్వజ్ఞానానందాచార్యులను కలిపి చూడగా,

కలెక్టరేట్ గా, దేవస్వము గాని ముట్టావడము లోని.
 గా, దేవస్వమునకు నాకు మరల ఎవరికిను లింగి
 కందులకు కృతజ్ఞుడను. ఈ ముద్రము 9.30 గంటలకు నా
 పేరు కంటివారకు వచ్చింది. ఈ వార్త నిన్న రాత్రి ముచ్చటైన
 నాకు యిచ్చినారు. దానిలోని భాగము ఈవిధముగా వచ్చి
 నది. "నోటాలావాకికం ఇచ్చింది కచ్చివాని. ఈ స్వయం
 ప్రారంభమైనది అనేకము వచ్చింది. నేను ఆ సమస్యను
 అనుకరించుచున్నాను. ఈ సమస్య రాజనోటాలావాకికం ఈ సమ
 స్యము తెలిపింది. ఏమిట ఎక్కడి నా రక్కడకు
 వచ్చింది. త్వరలో కాంటి కలెక్టరేట్ లకు అదిని పంపి
 వచ్చింది. ఇచ్చివారు నాకు హిందూమతంలో

శిల్పికోటలో బుగ్గవారమునాడు మేరము ఆచరించబడిన దని యుండిరి. ఇది అబద్ధము. శిల్పమున అద్భుత విధుల నెంబడి రితుననుండినది.

శిల్పికోట మేరప్రేరేపక భావముగాక కలకలముల అకాంతి కన్పించు నేతకూడ కలగెదను. శ్రీభక్త్యుల శ్రుతవలన శిల్పి శిలచరానని నీ. రాజగోపాలాచార్యులవారి యభిప్రాయముగ మున్నటి హిందూమతీకోట నుండినది. శిల్పికోటలోని పరిశీలన లిట్లున్నది.

గౌ. దేవిదేవులుగారు ఈ విధముగ వివరము తెలిపి మార్పుదగ్గరే, శ్రీభక్త్యులదిగను వస్తువులు గొట్టిరి.

విద్యుట్ల పాత్రాగణ్యములను ఎత్తుకొనబడెను. రాజగోపాలాచార్యులుగారు ఈశ్వరీశ్వర్యమును ఉపహరించిరి.

అధికారము, అసధికారము ఒకయువనంభుముగ నేర్పడి శిల్పమున కేంద్రముగను, శిల్పమున గ్రామభాగములందు పంచులలో అగ్రాధిపతిగను వస్తువులను గుర్తించుచు యున్నవలెనని ఈ విధమున శ్రీభక్త్యులవారి శిల్పాభివృద్ధి యున్నది.

మైశ్వర్యమున, ఒకరక నూడ బలకలచనంబున, పరిమళముగను, అలంకారముగను శ్రీభక్త్యుల వస్తువులు గొట్టిరి.

జి. పి. రామలింగం శ్రేష్ఠిగారు ఈశ్వరీశ్వర్యమును ఉపహరించిరి.

కోయిలవైతము భూమిగను కనూలు మార్పునెలలో ఉగ్రభింకలవలెననియు, అగ్రము మార్పు, ఏమెల, మే, కాను మానములలో 4 మారులుగా కనూలు కేంద్రమున నెలయు ఈ విధమున శ్రీభక్త్యులవారి శిల్పాభివృద్ధి యున్నది.

అర, పి. శ్రీరామ అయ్యంగారు బలకరచిరి.

గౌ. హరిబుల్లూపాచార్యుగారు శ్రీభక్త్యులలో కిన్ను, కలకలకలమున కలకలమున కనూలు చేయబడుచున్నది (కిన్ను తనము మొదటికలకలము కిన్ను బలకలము కనూలు చేయబడు చున్నది కోయిలవైతము కలకలము మొదటికలకలము నానికి కలకలము దిగింబడులో బలకలము. కావున బలకలము మేరకు తిగి నుండును ఈశ్వరీశ్వర్యము ప్రకారము బలకలమున అధిక సంకల్పములతోను, ద్రవ్యము కనూలుకాదు. అది చాల కష్టముగ నుండును.

సి. పి. వేంకటరమణ అయ్యంగారు రామలింగం శ్రేష్ఠి గారి శిల్పమును ఆమోదించిరి.

గౌ. సి. జి. టార్జుంగారు ఈ శిల్పమునా మోదించుటకు భారతప్రభుత్వమువారి సమ్మతి కావలయును. ఆ సమ్మతి దొరకనే దొరకదు. శ్రీభక్త్యుల ఏర్పాటుచేసిన యెడల, మదరాసు ప్రభుత్వము నులభముగ వివరము యెత్త గలదు.

సి. పి. యస్. సరసిచార్యులు గారు (విశాఖ పట్టణము) కిన్నులు కనూలుచేయుటకు ప్రార్థన, కోర బడునని ప్రభుత్వమునకు గౌ. హరిబుల్లూపాచార్యుగారు చెప్పి యుండిరి. కిన్ను కనూలుకను, కోర కలకలమునకు నుంబంధములేదు. ప్రతిపంతు చాల ముఖ్యముగా. ప్రతికోర కోయిలవైతములో మార్పునామములో బలకలము- ఇప్పుడు అగ్రమున నేర్పడును, ప్రతిపంతు దొరకల చాల యెక్కువ చేదుదురు.

సర్. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారు ఈ శిల్పము నునందు సూర్యభూమిగను. కాని నాకు కారణములు నన్ని సరిగావు- ఇటువలగడ ఫలితము కోయిలవైతములో దిగిం బరులో బలమును. ప్రతిపంతు మార్పులో రావచ్చును- కాని ఇటువలగడ అట్లుకాదు. మనము ప్రభుత్వమువారిని మార్పునామ మునకు నేరముండ నని కోరరాదు.

గౌ. వివిధానభక్త్యులు: ఈ విషయమున పరిశోధించగల మని నమృతము పలుకను.

ఉత్తరపు పొంది రామలింగం శ్రేష్ఠిగారు కను శిల్పమును ఉపహరించుకొనిరి.

సి. పి. వేంకటరమణ అయ్యంగారు మైశ్వర్యమునకు సంబంధించిన దాని నెట్టిది ఉత్తరపు పొంది యువనంబు రిందికొనిరి.

సి. పి. మోచర్ల రామచంద్రాచార్యులవారు కృష్ణా పరదలను గుర్తించు శిల్పమును ఉపహరించుకొనిరి. ఈ శిల్పమును మరలమార్పు రి కేంద్రమున చర్చించుటలని రామ చంద్రాచార్యులవారు కోరిరి. ఆ దేవిదేవులుగారి నిర్ణయించ బడినది. పి. శిల్పాచార్యులు కేంద్ర శిల్పమును ఉపహరించుకొనిరి.

రా. బి. కే. యస్. వేంకటరామ అయ్యంగారు శిల్పాచార్యులలో శ్రీభక్త్యులవారి పాత్రాగణ్యమున శిల్పమును ఉపహరించిరి. పి. రంగనాథం మొదలయ్యగారు ఈశ్వరీశ్వర్యమును ఉపహరించిరి. పి. రంగనాథం మొదలయ్యగారు (విశాఖ) ఒకరకలకు తెచ్చిరి. ఈనవరక (కారము, అన్ని జిల్లా లను గమనించి ఎచ్చట ఎచ్చట అవసరమో అచ్చట శ్రీభక్త్యుల పాత్రాగణ్యము ప్రారంభించవచ్చును. రా. బి. అనుచర్ల కృష్ణారావు వంతులుగారు (నెల్లూరు) నవరకలను ఆమోదించిరి.

గౌ. కే. పి. రెడ్డివారిగారు గత 10 సంవత్సరముల నుండి వివిధవిధముల తెలుగుదలముగాను 1864 నుండి వ్యవసాయమునకు విద్యార్థులు పీఠికలనుండి (కవిత్వములను నిర్మించుచు) విద్యార్థులకు వేరకలను ఒకగవడినది. వ్యవసాయ నభులు ప్రభుత్వములో, నిర్మాణమునకు వ్యవసాయ వ్యవస్థాపకము భావననుకరించి రెడ్డివారిలో అచ్చటచ్చట పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలమున శిల్పమునకు తెచ్చిరి. భారత ప్రభుత్వమువారి ఈశ్వరీశ్వర్యమును ఉపహరించుటకు వచ్చిరి. తెలుగు శిల్పము మార్పునకు ప్రభుత్వమువారి పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలమున ఉత్తమ ప్రభుత్వమువారి శిల్పమునకు. కాని పోషణను కరిగా దొరక లేదు. ప్రభుత్వమునకు ముఖ్యముగా శిల్పము పాత్రాగణ్యమునకు. మదరాసు ప్రభుత్వమువారి ఇట్టి పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలమున ఎచ్చటచ్చట శిల్పము గ నుండిరి. ఉపసంఘమువారు విశాఖజిల్లాలో గాని గుంటూరులోగాని యొక పాత్రాగణ్యము నిర్మించవలెనని గూడ శిల్పాభివృద్ధి. ప్రభుత్వమువారు, విశాఖజిల్లాలో కలకలము అసకలకలములో నొక పాత్రాగణ్యము పాత్రాగణ్యముగా. (ద్రవ్యమున యెడల, అసకలకలము రాగల సంవత్సరము పాత్రాగణ్యము పాత్రాగణ్యము.

గౌ. రెడ్డివారిగారు శిల్పమునకు కలిగిన కరుణకర, పి. రంగనాథం మొదలయ్యగారు కలిగిన కరుణకర, రా. బి. కే. యస్. వేంకటరామ అయ్యంగారు కలిగిన శిల్పమును ఉపహరించుకొనిరి.

రా. బి. కే. యస్. వేంకటరామ అయ్యంగారు, శిల్పిజిల్లాలో మార్పునామ కలకలమునకు పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలమున శిల్పమునకు పాత్రాగణ్యము పాత్రాగణ్యము. వేంకటరామ అయ్యంగారు మనకు పాత్రాగణ్యము శిల్పమునకు తెచ్చిరి. రా. బి. కే. యస్. వేంకటరామ అయ్యంగారు పాత్రాగణ్యమునకు తెలుగుదలమున శిల్పమునకు పాత్రాగణ్యము.

ఎల్లప్పుడు శిల్పమును ఆమోదించిరి. రా. బి. జి. బాలాచార్య వారిగారు "శిల్పాచార్య" అను మాటను వేసి నిర్మింపబడుతో "వెట్టుట యొక్క"మని యొకసంకలము తెచ్చిరి. సి. పి. రామలింగం అయ్యంగారు సరళము ఆమోదించిరి. నవరకలనుండి శిల్పము మార్పునకు నున్నది.

కన్యక కరగతి మోదించుటకు, ఫిట్టలను, అయిర్, ప్రియ ఎంజెను డ్రైవరులను, మోటారు మోదించుటకు కరయ ద చేయుటకును, వ్యవసాయమునకు తగిన కనీయములను కరయ ద చేయుటకును శిల్పి నిర్మింపబడుతో కర్మాగార నులతో కూడిన పాత్రాగణ్యము పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలమునకు ఈ విధమున ప్రభుత్వమువారి శిల్పాభివృద్ధి యున్నది.

మేర దొంగలుగారు: ఈనవరకలనుండి శిల్పమును నవ భూమిగా పాత్రాగణ్యమునకు తెచ్చిరి. కాని దానికి ప్రతి పాత్రాగణ్యము నుండినదికొనినది. ఈపాత్రాగణ్యములలో, కంపెనీల ప్రభుత్వమువారిచే నుంబంధమున చేయవలె నని యొక్కమాయని ప్రతిపంతు ఈపాత్రాగణ్యమునకు కర్మా గారములకు పోషణను దొరకల దుర్లభము భారతమునకు ప్రభుత్వమునకు అభివృద్ధి చేయవలెను. ఈ పాత్రాగణ్యములను అట్టి ద్రవ్యము కావలయును. ఈ యెడల: ముఖ్యమునకు వచ్చు ప్రతి శిల్పమును (ద్రవ్యము కావలసివలెనని నాకు తోచును. కావున ఈ శిల్పమునకునే నీ సంకలమును తెలుగుదల పి. పి. పాత్రాగణ్యము (గంజాము) మేరదొంగలుగారు తెలిపినవలెను మిక్కిలి శ్రీభక్త్యులకును న్నది. భారతమున మేల్కొన్నాడు. క్రియపేరమున కరుగ 'ప్రియములను పొందునది. శిల్పమునకును అట్టి పాత్రాగణ్యము. అందరలోని పాత్రాగణ్యములలో కరి (కే ను అనునప్పుడు) అట్టి ద్రవ్యమునకును ద్రవ్యమునకు. అందరలోని అంధకారములలో కావల చాలకలము నీయ ముగ పుచ్చేయవచ్చును. కర్మమూ వి. యస్. మైశ్వర్య గారములో మదరాసుభూమిని వారు రి గురు మనవలెను న్నారు. భారతమున కరికలము వివరము మిక్కిలి యె త్నామును చూపుచున్నాడు. వారికి ఇట్టివాని యెడల సమ్మతి మని చెప్పుట పోషణముగ నున్నది. ప్రభుత్వమునకు నేర్పు కొనటకు పాత్రాగణ్యము అవశ్యకము. వేరమున సభివృద్ధి ప్రతివారు ను కోరుచున్నాడు. ఇట్టి పాత్రాగణ్యము, బూర్జువాలు మ నవ కావలసివని ఇట్టి పోషణను తెలుగుదలమున ఈ పా త్రాగణ్యము ప్రతిజిల్లాలో ప్రతితాలూకాలో కావలయును వేర ము అభివృద్ధిచేయుటకు మొదల క్రింద పేరమున పరుగెత్తిం చున్నామి కంపెనీలకును వృత్తియే నిర్మిం పుట తును.

విరంతురంలో నొక పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలము యున్నాము. అతవిధముగ ప్రతిజిల్లాలోను (వసము ముఖ్య ముగ) పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలము. విద్యుట్ల ప్రభుత్వము వారు మనకు కర్మకలమునకు చేయుదురు. రా. బి. జి. ఎం. సరసిచార్యులుగారు (కడప) భారతమున కరికలమున కరికలమున ఒకపాత్రాగణ్యము తెచ్చిరి. ఆపాత్రాగణ్యము ఎన్నడో పొందునది. శిల్పమునకు కలిగించుట (ప్రభుత్వమువారికి).

పాత్రాగణ్యములలో కావలయునది: మధుర లో మదరాసులో పాత్రాగణ్యములను ఉన్నది. ఇది గాక పాత్రాగణ్యమునకు 40 గలవు. ఈ 40 పాత్రాగణ్యములలో పాత్రాగణ్యము తెచ్చిరి. అట్టి పాత్రాగణ్యములలో మదరాసు ప్రభుత్వమువారు పాత్రాగణ్యము చేయుచున్నది. ఈ పాత్రాగణ్యము తెలుగుదలమున చాలద్రవ్యము కావలసియున్నది. మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి తెలుగుదలమున పీఠికల వారి ఇంకా కావలసివని ద్రవ్య తెచ్చించు చున్నాడు. ఈ పాత్రాగణ్యమునకు పాత్రాగణ్యము అట్టి యున్నది. ఇందుకు యె రియును కావలయును. భారత ప్రభుత్వమువారు 1 లక్ష (గాంధీవిల్లి). కరికలము వివరము మదరాసు ప్రభుత్వమువారు కర్మమూచుచున్నది. కాని నామము సంవత్సరముల వరకు నిశ్చయమునకు తెచ్చించుటకు పిలువదు. ఈ పాత్రాగణ్యమునకు వివరము అచ్చట కరిగి యేర్పాటులను చేయుచుండెదము ప్రస్తుతము ప్రభుత్వ నవాయము పొందు పాత్రాగణ్యము నీ గా వని ప్రతి పంతుల చూచుచుండెదము. భారతమున కరికలము వివరము మైశ్వర్యమునకు చూపుచున్నామని నేను చెప్తు చున్నాను. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు (బాబ్జులు) క కన్యకలవారిలో పాత్రాగణ్యము విద్య కృష్ణిరముగ నేర్పాటుచు న్నారు ప్రస్తుతము (ద్రవ్యము తెలుగుదల) శిల్పమునకు న మ్మతి చూపుచుండెదము.

అందమోదల, రా. బి. కే. యస్. వేంకటరామ అయ్యంగారు శిల్పమును ఉపహరించుకొనిరి.

పి. పి. పాత్రాగణ్యము ఈశ్వరీశ్వర్యమును ఉపహరించిరి.

మున్సిఫల్ ప్రొసెక్యూటరువారిగారు నుంబంధమున, జిల్లా లోని కలకలము తెచ్చించుటకు, శ్రీభక్త్యుల ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమునకు, అసకల, కరకలమునకు గానుచునీ మదరాసు ప్రభుత్వమువారి పాత్రాగణ్యమునకు పీఠికలను, కర్మము మే ఒకటిగాని, ఇంకా యొక్కనగాని పాత్రాగణ్యములను క ట్టింపవలెనని ఈ విధమున ప్రభుత్వమువారి శిల్పాభివృద్ధి యున్నది.

2-10 గా: కాననభక్త్యుల వరులనున్నది. ఇంకను 27 శిల్పములు గలవు. ఈ పాత్రాగణ్యమునకు మోదించునది పో చదు సోమవారమునాడు నూడ సమావేశము కావచ్చును.

కానుమోదల: ఆల్బార్ట్ పాటలు

కానుమోదల (గ్రామమునందు కలకలము పాత్రాగణ్యములను యెరుకును పాత్రాగణ్యము. 15-2-21 తేదీ పెద్దమొదలగునది కలకలము యెరుకును (కొగమూడ దని శిల్పమునకున్నది ఒకరు ప్రాయము న్నారు.

Wanted.

Everybody to become business people.
Turn your leisure hours into cash.
For particulars apply with half anna Stamp,
M. A. Nellayappar, Proprietor, AMRITAM & Co.
2729 (A. P. O. Box 222, Madras.

FOR SALE

I. New 24 H. P. Hornsby Oil Engine with fly wheel and extra fly wheel, stove etc complete.....Rs. 6,000

I. Siemens 120 F. C. Protected type compound wound direct current generator No. 6203 damp proof K. W. 77 Amps 110 Volts at 1330 R.P.M. at full load complete with. Standard slide rails and Pulley with R.R. 10 protected type shunt Regulator No. 94610... Rs. 1,500.

I. 1 Marble switch board 44" X 30" X 1" filled with brackets for wall mounting with back connections etc, and mounted with 1s. 6086 D. P. Knife switch 100 Amp, with the following articles (1) 4s, 6 P D. P. knife's switch 30 Amp, (2) 2s. p. Tubular fuses 100 Amp, (3) 8s. p. Tubula. fuses 25 Amp, (4) 1 G. C. type Voltmeter 0-140 boles (5) G. C. Type ammeter 0-10-0 Amp (6) 1s, 8521 s. P. Tumbler switch 5 Amp (7) 1 s. p. round cut out 5 Amp (8) 1s. 4491 Brackets 6" with holders Rs. 500

Apply for further particulars to the Managers M. R. Mills Daba Gardens Vizagapatam.

ప్రకటన.

చెన్నై నగర పరిపాలనా సంస్థ 1921-22 సంవత్సరము కరువు నిధి 10-వ నెంబరు యింటో నేటివ్ దాఖలుగా నుండిన తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు యొక్క స్థావర జంగమసాక్షులు యావత్తును 1919-వ సంవత్సరము దిసంబరు నెల 17-వ తేది వుంట్ల వ్రాయించి టి గోవిందస్వామి నాయుడిని యెక్కి కూర్చుంటూ యేర్పాటు చేసి పిచ్చుట గతింబిపోయినారు. పదరు వుంట్లకు మద్రాసు ప్రాజెక్టులో 1920-వ సంవత్సరము అసలు పిటిషన్ 2-వ నెంబరులో ప్రోటోకాల్ అధికారము నాపేరట పొందియున్నను, పదరు వుంట్లలో చెప్పియుండు ప్రకారము స్థావరజంగమ సాక్షులు యావత్తును పదరు తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు కు మార్చెలకు చేరవలసింది యున్నది. పదరు గతింబి తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు కు మార్చులు తంజావూరు వారాయణస్వామి నాయుడు, తంజావూరు గోపాలకృష్ణమ నాయుడు వీరలకు, పదరు తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు యొక్క సాక్షులకు యేలాటి బాధ్యత సంబంధము లేదని వ్రాసియుండుటవల్ల పదరు తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు కు మార్చులకు పదరు తంజావూరు వారాయణస్వామి నాయుడు తంజావూరు గోపాలకృష్ణమ నాయుడు వీరల వల్ల కలుగు ఋణములు యేమియు పదరు తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు యొక్క యజ్ఞేయమీద బాధించ దని యిందువల్ల తెలియు చేయడమయినది.

పదరు తంజావూరు వీరాస్వామి నాయుడు వుంట్లకు యెక్కికూర్చుండు
 1921-22 సంవత్సరము
 పిటిషన్ నెంబరు 19-2-21
 తి. గోవిందస్వామి నాయుడు,
 నెం. 42 మద్రాసు జైల్ డివిజన్,
 బాల్ గోపురం చౌరాస్.

పరియంట
 గవర్నర్
 మెంటు సెక్యూరిటీ
 ట్రస్ట్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం. స్థాపితము.
 హైదరాబాద్, బాంబాయి
 మానేజరు:— ఆర్. పాల్ గ్రేస్ బ్రదర్స్.

ఫండ్స్ రూ. 5,15,00,00 వైగానే యున్నవి.
 1919-వ సంవత్సరము నందు వరుంబడి ,, 84,98,305
 ఇవ్వల జరుగుచున్న ఆహ్వాన రెన్సుల మొత్తము ,, 24,62,20,000
 మునుపటికంటె ఇవ్వడు పాలిసి దాఖలు జాప్తిగా చెల్లించిన మొత్తము ,, 5,50,00,000
 ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలురంగ నుండి వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.
 ధరఖాస్తు ధారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

Apply to:—
 F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
 Oriental Assurance Building,
 Post Box No. 8, Madras.

స్థానిక వార్తలు

అడ్వోకేటు జనరలు:—సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారిని చక్రవర్తి గారు అడ్వోకేటు జనరలుగా నియమించిరి.

నియమనామక ప్రకటన:— దీనివల్ల నుండ తిరువర్తూరులో ఆవిహరము ఉదయము 8 గంటలకు నంద వారు చరితము విడుదలము సి. రాజాగారి దత్తవర్తింతురు.

ఆర్యవర్తమానము:— ఏకాంశరేఖ్యర తేజాలయ నమోదమునందు 447 టంగపాలవీధిలో రేఖ్య ఉదయము 9-80 గంటలకు గురుకులవిద్యానిమమునై చరితవర్తమానము లగు విద్యాలంకార వండిక భర్తాదత్తు గారు దత్తవర్తినింతురు.

భారతభాషానిధి సంఘము:— ఈ సంఘమునకు సోమవారమునాడు గోరేపల్లెనరసరావు జరగు ఆంగ్లవిద్యా సమావేశమునందు వివాదవివాదక జన్మించి. సదాశివ అయ్యగారు అరవతిలోనికి తరచువేసి చెప్పినారు.

మహాసభ:— గోవిందస్వామి నాయునిధిలోని సాం దర్భయమునందు 22 వ తేది సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఒక మహాసభ జరుగును. సభ్యులూర్తి గారిని పుచ్చుకొట్టి సం స్థానములో యును. పట్టుకొండవేసిక ఆ రాజాగారి చర్యకు భర్తా వాడేమింతురు. సభ్యులు రీతిగను మాన్యుండిరి.

ఎం. అండు ఎస్. ఎం రైలువే కనివారల సంఘము:— కే. కయలాన అయ్యగారి కిట్లు ప్రకటించు తుని బో:—తేది 2 వ తేదిని వ్రాసిన జాబులో రైలువే కనివారల సంఘమును ఏజెంట్లు గుర్తించియు తెలిపియుం టిని. ఇది సరిగాదు. సంఘమునకు ఏజెంట్లు వ్రాసిగొనియే యుండలేదు.

నూలువదుకు రాట్టములు:— పెదారెయ్యం గోవిల పిథిలోని సరస్వతి సంఘమునా కిట్లు ప్రకటించుతుని బోరి: రాట్టములు పంపుతుని పొరుగునాళ్లనుండి చాలమంది వ్రాసిరి. తేదవారు పెట్టెలో పెట్టి రైలుద్వారా పంపుటకు రు 8 లు అగును. దగ్గరనుండి సమీపమున పదిపాను నిమిషములలో వడకుట వచ్చును. నేర్పుకొనుటకు వీలందు లాగున బావ్యలు వేసి పుస్తకమును ప్రకటించెదము. ఎక్కువ రాట్టములు కావల సిన యెడల సామ్యురు రు 8 లు మనియార్దరు ఆనరరీ పెక్రబరీ గారికి పంపవలయును.

రైతువారి భూస్వామిల సంఘము:— నై సం ఘమునాడు భార్యనిర్వాహము సభ యొకటి మహాసభగా ముదిరియునందు 24 వ తేదిని సాయం 5-15 గంటలకు. సంఘమునాడు జరిగిన భార్య ప్రకటించుట, అయ్యయ్యము లకును సంబంధించిన విషయములే గాక భూమిల విభిన్న విషయములను యుండినపుడు రైతుల ఆధీనమునా నన్న భూమి లు స్వాధీనము లేక కొనుటకు కావలసిన విషయములను గురించి ప్రభుత్వమునాడు కోరుతురు. చెన్నై రాజ వాలో రైతువారి భూస్వామిలకోరకు మహాసభలు జరుపు టకు కావలసిన కట్టుబట్టులు యోగించుటకు కన్యారాజి దామ లాండు రివిన్యూకు సంబంధించిన కావలసిన విషయ ములను మాడ సభయందు ఆలోచింతురు.

అనామోద్యమము.

యాకూబు ముస్సేనుగారి కేసు

18 వ తేదిని మొదలుగా చెప్పి తురింటి సి. రాజ గోపాలాచారి, కే. పి. కేశవమూసగాడ్లు కలిగి ఉ చేరిరి. (తన లభ్యధికముగ రైలువేదనునంద సంకల్ప ప్రాప్తము నుం డియు చేయుండిరి. పోలీసునూపర్వంట్లమున కనిష్టములు ను మాడ ప్రాటపారమునై నుండిరి. అంతయును సగ్రహముగ జరిగినది. కచ్చిననా రివ్వకిని పోలీసుల నేరుము నందకేయి లేదు. పిచ్చుట వారు మోటారుబండిలో కే. మూసనాయుడు గా కింటికి వెళ్లిరి. పిచ్చుట గొప్ప యూరేగింపు యాకూబు ముస్సేనుగారిని రింటికింక సాగెను. జిల్లామేజిస్ట్రేటు పోలీసు నూపర్వంట్లమునాడు కనిష్టములలోను రాజగోపాలా చారి కేశవమూస గాడ్లు కన్యారాజి అచటకారిలో కొక అరగంట ముచ్చటించెను. ప్రతిష్టవమునాడు ప్రజలధి కముగ తేలి అచారి మిసమగార్లకు స్వాగత ముసంగిరి. ఎట్టి దొరవ్యము మాడవని వారు ప్రతిష్టవమునాడు బోధించిరి. 18 వ తేది సాయంకాలము అచారి మిసమగార్లు యాకూబు ముస్సేనుగా రింటికికి ఆమెకు సం దర్శించిరి. 19 వ తేదిని కచ్చిననా కేసి యాకూబు ముస్సేనుగారు మున్నగు వారిని సంకల్పించెదరు.

కలకత్తా మార్కెట్ వర్తకసంఘము

రాజకీయ సంస్కరణములు జరిగా కొనసాగునట్లు చూడగోరు వారందరు నోకరింపుమునుగ నేర్పడుటకును, ఇపు డు మనము జేయబడుచున్న జ. క. వర్తక సమితి నుమాడ 2-3 కొట్టుమాపాయిలకు సంకరాప్తాదాయమున చేర్చుడం యం దియూ దొరకమువారిని కొరుకుటకు తీర్మానమును మొదలెం చుటకు యీ నెల 19 వ తేదిని సాయంకాలము 4 గంటలకు కలకత్తావర్తక వార్తాసమితి ముదిరెను. సభ్యులనుగాన వారధకు మిశ్ర రాగోరెన ము సర్ ను రేయదవాళ్ల బెన్సీ, మా. ప్రవాసచంద్రమిత్ర, మాన్యసమితి నాడు, రాజర్ కేశవగార్లు ముసభ్యుల మిరివాడులును సంకరములు చేసిన ప్రకటనమునాడు యాకూబి వర్తకసంఘ భార్యదర్శికి చేరెను. ఆసంస్కరణములందు నాడు సమ్యక్ము లేదు. సంకరములు చేసినవారు ప్రతిభులని నేను సమ్యక్ము తును గాన నిట్టి నిరంధకములునును పట్టి లారమును కలు గదు. ప్రభుత్వమును యుడియూ ప్రభుత్వ విభాగము మారు సంకరములను విజ్ఞప్తులను లాభము లేదని భార్యదర్శి మరల వ్రాసెను.

గంధిగారి పటముల వివరములు

కలకత్తావర్తకమున కాంబెజ్మెన్ట్ పాతకాలవిద్యాధి యొకడు చార్వాన్మములో గంధిగారి పటములను సమ్యక్ము చేసుచేసిరి. అరెజుగంధిగారి పటములనుగా కమన్వెన్ట్ ప్రభుత్వ గారి పటములనుసమీపనీ కేసు తెచ్చియే యుండవలసిన వ్యాధిబాధిబాధించెను, మేజిస్ట్రేటు కేసు కొట్టివేసెను.

విద్యార్థులకు పాఠ్యపాఠము

విద్యార్థులు కొందరకడి పాతకాలముల కడల నూ దదని సంయుక్తరాష్ట్రముల విద్యాగళాతుం(రి) ప్రకటించెను.

మహాత్ముని పర్యటనము.

మహాత్ముని గాంధీ దంపతులు, మాలానా ఆజ్ఞులక లాం ఆజదుగారు 17 వ తేదిని లాహోరు నగరమున చేరి. 19 వ తేదిని గుజరాత్వలో గాంధీ గారు దత్తవర్తినింక పిచ్చు ట రావల్సింది కన్యారాజి.

మితమైన దరలు. మేలైన రకములు.

మద్రాసులో నుండు జవిళీషాపు లన్ని టియందును విదవిద జవిళికి మిక్కిలి మేలైన దని ప్రసిద్ధిచెందిన మా వర్తకశాలకు ఒకసారి దయచేయుడు.

రాజదర్శి వార్తము, గొప్పసభలు, రాజవిందులు, మున్నగునాటికి బోవుటకు ఆవశ్యకమైన ఉడుపులుకు కావలసినట్టి మొదటితరము వట్టుదినుము, ఇంగ్లీషు ట్వీడులు, జెట్టిలు, ఆల్ పాకాలు, మోహారులు, మున్నగునవి మావద్ద సిద్ధముగా ప్లాకులో నున్నవి.

అయట ఊరి ఆర్దులు మిక్కిలి బాగ్లత్రిగా వంబుబును.

కరాచి, బెంగళూరు చీరలు స్పెషలు మూడిరిలు మావద్ద నున్నవి

హిందూ జేతమునందు తయారై నట్టి మేలైన ధారివాలు, వట్టు ట్వీడులు, నూల్లకు తగిన ప్లానల్లు, సిల్కులు మాడ మావద్ద నున్నవి.

అందమైన కత్తిరింపులకును, సవనాగరపు కట్టుకును మోటై రింగుశాఖ మద్రాసునుం దుండు ఇతరమైన వాటి అన్నిటికంటెను గవ్యస్థానము ఆక్రమించియున్నది.

కిషకచందు చల్లారాం, 71, 72 రటన్ బజారు వీధి, మద్రాసు.

Opening of Parliament.

India's New Councils.

The Army and Navy.

(REUTER'S.)

LONDON, February 15.

Seconding an amendment to the address in reply to the Speech from the Throne, moved by Sir J. H. Davidson, and urging the appointment of a permanent Joint Advisory Technical Committee to consider the question of co-ordinating the Navy, Army and Air Forces, Sir Aylmer Hunter Weston made a plea for the necessity of such a body, in which the Dominions should be represented.

The Premier.

Mr. Lloyd George replying, expressed sympathy with the proposal, but suggested that the matter should be left over for the Imperial Conference, because it was too much to ask these small islands, with the gigantic burdens they were bearing, to undertake the defence of the whole Empire. When we were in trouble the Empire helped us. Over a million men came from India voluntarily, and vast numbers from other parts, but that was a spasmodic effort. The solidarity of the Empire was a guarantee against the further shedding of blood, since the sword would never have been drawn, had the planners of the war known what the British Empire could do. Consequently, we must make common cause not to involve the Dominions or India in our quarrels, but to ensure common action in the event of a just quarrel.

The amendment was withdrawn.

Premiers Reply to Critics. World-Wide Peace.

In reply to criticisms of the speech from the Throne, Mr. Lloyd George welcomed the intimation that Germany was submitting counter proposals with a real desire to liquidate future liabilities, but the Conference would by no means take the form of a revision or re-casting of the Peace Treaty. Undoubtedly the Treaty of Sevres would come up for discussion in the Near East Conference, British representatives at which would be animated by the supreme desire to establish a world-wide peace, subject to the paramount obligation to secure the rights of the long suffering Christian populations in Turkey.

Seeing that the Egyptian question was vital to the whole Empire, to the peace of the Middle East, and, perhaps, to our future relations with India, Government would have liked to consult the representatives of the Dominions, as well as the Egyptian Ministers, before committing themselves regarding Lord Milner's report.

Ireland and Sinn Fein.

Mr. Lloyd George, adverting to Ireland emphasised the difficulties confronting the Executive on account of the continued recalcitrance of the people. Outlining the conversations which he had with Archbishop Clune, who was imbued with most loyal sentiments towards the Empire, Mr. Lloyd George agreed as to the necessity for negotiating a truce, because, once the murder campaign stopped, it would never be renewed. Nevertheless those responsible for order, who ran great personal risks, were strongly opposed to a truce without the express condition that arms should be surrendered. This Sinn Fein refused to do, thus accepting responsibility for the continuance of hostilities.

Though he admitted that the murders and outrages casualty list was still heavy, it was noteworthy that the casualties now occurred because the police were pursuing the rebels into wild places, whereas six months ago they were shot down in the streets of Dublin. The Premier counselled patience. He was confident that order would be restored in Ireland, and with it Irish liberty.

In the Lords. Lord Curzon.

Speaking in the House of Lords, Lord Curzon said that Franco-British co-operation, which was at present the main factor in the peace of Europe, remained unimpaired. The manifold efforts of new States, notwithstanding their lack of resources and experience, had evoked keen sympathy. Finland, Latvia, Estonia, Lithuania, Czechoslovakia, Yugoslavia, and Rumania—all had practically composed their difficulties with their neighbours and were settling down to useful life, Austria alone presenting anxiety.

With regard to Russia, the real chance of recovery lay in economic arrangements, which tended to preclude the possibility of war, Great Britain's only concern during the course of the negotiations had been to ensure that trade relations were made with a people who would act in a friendly way and not engage in hostile action in distant parts of the world.

The Imperial Cabinet.

Lord Curzon described the Imperial Cabinet as a new and powerful organ of Government. All members being invested with full authority made the decisions not merely those of the British Government, but of the British Empire. He recalled how at previous meetings we not merely received valuable counsels from Dominion ministers, but their presence and co-operation were an immense addition to the moral and material strength of the Empire. The conferences were not less important during peace time. The main desire actuating the members of that body was that this amazing congress of independent States of free nationalities, which were held together by a mere silken thread by the sense that all had a common mission in the world and owed loyalty to H.M. the King, should be bound by even closer ties. The forthcoming meeting to which Lord Curzon was looking forward, would deal with naval military and air defences, the foreign policy of the Empire, and the future constitutional organisation of this great fabric.

Europe's Condition.

Speaking in the House of Lords, Lord Curzon declared that the condition of Europe was undoubtedly brighter than last year, but unfortunately this did not apply to Asia. Various new European countries, the boundaries of which were now partially settled were busily occupied in building up their national existence. He expressed the opinion that there should be no difficulty in reaching a trade agreement with the Soviets. Referring to the

The Irish Trouble.

Red Sunday Trial.

The Mallow Outrage.

(REUTER'S.)

LONDON, February 15.

The third court-martial in connection with the massacre of officers on the 21st November opened in Dublin to-day. Two youths, Moran and Rochford, were charged with the murder of Lieutenant Ames.

Teeling, one of the accused in a former court-martial, has escaped from Kilmainham prison. His escape is stated to have been accomplished with astonishing audacity by a party of khaki-clad men, with full military equipment, accompanied by an officer presenting an order, supposedly signed by a high official, directing Teeling's removal elsewhere. The authorities unsuspectingly complied with the order.

In view of the agitation with regard to the railwaymen shot at Mallow, it is interesting to note that the guard and signalmen were among the wounded in the ambush of the train from Cork. The train was literally raked with bullets. Two third class carriages containing soldiers, bore the brunt of the attack. Every window in them was smashed and the woodwork of the interior pitted with bullet marks.

A large force of military, this morning, surrounded a party of armed civilians at Mourne Abbey near Mallow. The civilians refused to surrender and fired at the military. A sharp battle ensued, and resulted in seven civilians being killed, five wounded and four arrested. The military had no casualties.

An Air Ministry.

General Seely Nominated.

LONDON, February 16.

The Daily Mail States that Government has decided to re-establish a separate Air Ministry, and it is understood that General Seely, will be offered the post of Air Minister.

The Persian Mejlis.

Delay in Meeting.

LONDON, February 15.

Reuter learns that the latest Persian telegrams show that continuous delays in summoning the Mejlis probably account for the fear of internal political difficulty.

Indian Railways.

Question of Control.

LONDON February 15.

Speaking at annual meeting of the Bengal and North-Western Railway Company in London, Colonel Garcey expressed the opinion that the Government of India should have full control of Indian railways, but Government should interfere as little as possible in the management of finance, beyond facilitating the raising of fresh capital. He added that the company owned the fullest stocked line in India. It had largely benefited from the violent fluctuations in exchange, but he doubted if that would eventually prove profitable. He dwelt on the losses sustained by railways and shipping through lack of legitimate business in consequence of exchange movements.

The British Budget.

Railway Losses Provided For.

LONDON, February 16.

A supplementary estimate of £21 millions for railways is issued to make up the following losses:—£8 millions owing to the coal strike, £2 millions owing to the disturbed condition of railways in Ireland and £11 millions due to trade depression. It is pointed out that the Budget provided for a total of £20 millions for all supplementary estimates, but £78 millions have already been voted, while supplementary estimates for £34 millions more are promised before the end of the financial year.

Enemy Debts.

Indian Clearing Office.

LONDON, February 16.

An order in Council is gazetted, providing for the establishment of a local Clearing Office in India for enemy debts, and a penalty of two years imprisonment, or fine, or both, for anyone paying or accepting payment of such debts, except through the Clearing Office in India or the United Kingdom, except where recovery in the Law Courts is allowed.

Communism in France.

Trade Unionists Revolt.

LONDON, February 16.

PARIS—Telegrams indicate that French Trade Unionists are revolting against Communism. Documents seized at the offices of the Communist Federation in Paris resulted in the arrest of La Porte, Secretary of the Federation, and Williams, Manager of the Communist newspaper, who is accused of inciting soldiers to disobedience and anarchist propaganda. Papers seized show that anti-militarist agitators in France have been conducting a campaign with the object of detaching the French colonies from the mother country, while a similar campaign has been started in some British colonies and protectorates.

forthcoming meeting of the Dominion Premiers, he favourably reviewed the previous Imperial discussions. He said he considered that the Imperial War Cabinet had been an important factor in winning the war.

Duke of Connaught.

Lord Curzon paid a warm tribute to H. R. H. the Duke of Connaught, whose proceedings in India were the latest in a long career of public service, which marked him as one of the most eminent public servants of our time, while his utterances have been characterised as being not only a statesmanship of a high order, but full of powerful and moving eloquence.

Lord Reading's Task.

Daily Telegraph's Views.

"Poisonous Spread of Revolutionary Agitation."

(REUTER'S.)

LONDON, February 15.

In the course of a leading article on the new era in India, after praising the high note of ardent and sincere feeling in the speeches of H. R. H. the Duke of Connaught and Lord Chelmsford at Delhi last week and the speech by Lord Reading at his farewell dinner, the 'Daily Telegraph' refers to Lord Reading's plea for sympathy and generosity towards India, and says that generosity is an excellent supplement, but cannot always be relied upon as a sound substitute for the vindication of authority and enforcement of law. The paper fears that Mr. Gandhi and his fellow zealots, who seek to extirpate English influence from India, will not be reconciled by the prospect of assisting in the Government of the country, under the supervision of Englishmen. Besides watching the development of the new constitution, Lord Reading has another task, less congenial and more difficult. Sympathy and tolerance must not be blighted by the poisonous spread of fanatical and revolutionary agitation.

Farrow's Bank Case.

A Carlton Dinner.

LONDON, February 15.

On the resumption of the Farrow Bank case at the Guildhall to-day, the joint manager of the head office, Mr. Jones, recalled and cross-examined with regard to withdrawals by Mr. Read or his Attorney Riche, amounting to £38,000 between the 30th October and 23rd November, for which they lodged security, said he remembered Read sending a lorry to carry off huge quantities of securities but the Secretary, after telephoning to Farrow, refused to hand them over. The securities consisted of a quarter of a million of shares in the Caltex Oil Company, for whom Norton, Read and Company opened an account at the bank.

Questioned with regard to the alleged dinner at the Carlton by Norton and Read, at which £10,000 was distributed amongst the staff, the witness said that he did not receive anything. Re-examined, the witness said that Norton Read and Company subsequently remitted a bill for £38,000 and nothing was now due to the bank.

Liquidator Examined.

LONDON, February 15.

Sir Laurence Halsey, Liquidator of Farrow's Bank, was subjected to a searching, cross-examination to-day by Sir Robert Ashe, K. C., on behalf of Farrow, regarding the drawing up of the balance sheets by Farrow. He admitted that the sum overdrawn by Farrow in respect of salary, was less than Farrow voluntarily waived during the war. An application for the reduction of Farrow's bail was refused, and the case was adjourned till the 28th instant.

Typhus in America.

Precautions in New York.

LONDON, February 16.

The Daily Telegraph learns from New York that owing to a typhus scare, the Government have ordered that all ships arriving in New York must be twelve days out of a foreign port before they may land passengers. This means that Trans-Atlantic ships will be in quarantine for six days.

American Crops.

Sugar and Cotton.

LONDON, February 16.

WASHINGTON:—The Bureau of Crop Estimates announces that 2,605 million pounds of sugar were produced in the United States last year including 2,219 million pounds of beet sugar, which is the highest on record.

The Department of Agriculture estimates that the world's carry-over of cotton on the 31st July will be 10,610 thousand bales.

The U. S. Navy.

Appropriations for 1921.

LONDON, February 15.

WASHINGTON.—In the House of Representatives, a motion by Mr. Brooks that no portion of the £90 millions sterling appropriated to naval construction in 1921 should be expended until the President had called an International Disarmament Conference, was rejected by 124 votes to 30, after a heated discussion.

ITEMS IN BRIEF.

Sir Henry Dalziel is retiring from the House of Commons immediately, on grounds of ill-health.

A New York message states that India has sent a challenge for the Davis Cup.

The P. and O. steamer, *Palma* has been docked at Gibraltar for repairs in consequence of a collision.

Port Said message states that fire on steamer *Halerie* has grown worse and cargo is being discharged as fast as possible.

The Cotton Reconstruction Committee at Manchester has decided to continue the payment of unemployment benefits to 130,000 operatives until the 31st March.

It is announced that in order to enable Anglo-Persian Oil Company to deal with its largely increasing output and to provide additional distributing facilities further capital is required and it is therefore proposed to issue second preference shares. Amount is not stated.

Central Legislature.

Council of State.

Ballot on Resolutions.

(ASSOCIATED PRESS)

DELHI, February 18.

At 11 o'clock this morning Sir Alexander Murray presided at the ballot on resolutions to be moved in the Council of State. About a dozen members of the House who had given notice of some motions attended. The first and third day have been fixed for non-official business. As the result of ballot on resolutions have been admitted out of four would be discussed on first March and the remaining six on third March. On first proximo Mr. Kale will touch on currency and exchange problem. Mr. Maricair will move the power of issuing licenses for export of rice from India to Ceylon and Straits Settlement be kept at the hands of local Governments. Mr. Mehata will urge the interests of Indians overseas and Mr. Chettyar will move for improvement in the Income Tax Act.

On third March Lala Sukbir Singh will take up the cow question. Sir Zulfiyar Ali Khan will urge that Mohamadan religious feelings should be respected by Home Government. Mr. Sethna will urge the abolition of tax on motor spirit while Mr. Sastri will move that the Code of Civil Procedure and if necessary other enactments be so amended as to secure among other things the following points in suppression of riots and unlawful assemblies:—(1) No fire arms be used except on the written authority of a first class Magistrate (2) before resorting to fire a proclamation in English and local vernacular be read, (3) that sanction of the Governor-General-in-Council be not a condition precedent to institution of a criminal prosecution against officers or other persons who had acted illegally in suppression of riots, (4) every such prosecution be instituted in and triable by the Sessions Court.

Mr. Khaparde will recommend the establishment of an Advisory Board to the High Commissioner for India in London consisting of six members of whom not less than four shall be Indians and Sardar Jogindra Singh will touch on provincial civil service leave rules.

Indian Legislative Council.

Non-Official Resolutions.

DELHI, February 18.

Sir Jamshetjee Jeejeebhoy presided to-day over the ballot on non-official resolutions in the Legislative Assembly when 28 members got the ballot, but one being absent and two other having waived their chance, 25 resolutions were in all balloted for second and fifth March, nine to be disposed of on the second and sixteen on the fifth. On the 2nd proximo Dr. Nandlal will touch on the export of cattle, Mr. Muzunder on the status of the members of Assembly, Mr. T. Rangachariar on interest payable on three and half per cent security Mr. E. L. Price on arrangement of the business of Assembly Mr. Samarth on removal of race distinction in Criminal Law, Mr. Laube on priests emoluments bill, Sheikh Abdul Majid on improvement of administration of Delhi Province Mahomed Abdulla on Curt Aeroplane and Mr. Seshagiri Iyer on Lord Mesons award. On the 5th March Mr. Narayandas will move a resolution regarding the income tax, Mr. H. M. Joshi about adult education, Messrs Brij Sunderdas Sargray Hussain, S. C. Sen and A. P. Sinha and D. K. Mitter all five members in their separate resolutions touch on the constitution of Bihar and Orissa Executive Council. Mahomed Yamin Khan will urge investigation of cases of non-co-operation.

Sir Sivaswamy Iyer will again touch on the Kasher Committee Report. Mr. Farasud Singh touches on slaughter of cows, Mr. Ishwar Saran on admission of Indians to Forest service, Mr. Chowdhuri Shat abuddin will urge release of martial law prisoners, Mr. V. R. Raji will recommend reduction of military expenditure, Mr. Gopal will touch on the future promulgation of Martial Law, Mr. Jamnadas Dwarakadas will discuss the Financial Relations Committee Report and Mr. Mahomed Schemad will urge the question of religious education.

Fire in Delhi Motor Show.

Damages Amount to About 7 Lakhs.

DELHI, February 18.

The fire that broke out in the Delhi motor show last evening caused considerable damage and at a rough estimate it amounts to about five to seven lakhs and it is not yet known to what extent damage is covered by insurance. Fire started at about five in the afternoon and the high gale that was blowing helped it to spread rapidly. In a quarter of an hour a large number of stalls were in flames as they had thatched roofs and walls made of bamboo frames covered with gunny. The confusion that followed can be easily imagined and though police and spectators rendered all assistance that was possible at the moment majority of stalls on the north and northeast were burnt down. Some firms like the Bombay Cycle and Motor Agency, Russa Engineering Works and Munsa Lall and Sons (Cawnpore) whose stalls were well packed with cars, petrol, and accessories could save very little. The other firms which also suffered considerable damage are Imperial Motor Cycle, New Delhi Motor Co., Fleuch Motor Co., British Motor Co., and Pearey Lall and Sons. Stalls on the south side of the square were practically all saved. These belonged to Valodine and Co., Wheelers and Co., Walter Locke Wolseley White Fuel Co., Dunlop Rubber Tyre Co., Delhi Motor Co., Bombay Garage Walford and Co., Clive Engineering Works, Messrs. Pratt and Co., which had stalls in eastern side saved all their cars except one. It was stated this morning that two most expensive cars belonging to Rolls Royce and Co. were saved. The firms which exhibited machinery also suffered heavily as all their exhibits were fixed in the ground. These were Jessop and Co., Turner Hoare McLeods Olaf Borin Co. Costliest car in the show which was lent by H.H. Maharajah of Bhopal costing about a lakh and fifty thousand was luckily taken out the day before and the Motor launch which Clive Engineering Works sold to the Maharajah of Bhawalpur was also saved. This morning going round the place one was shocked to find the huge scrap heaps strewn over the ground.

Sir John Hewett arrived at Lucknow yesterday morning and is staying at Government House.

Labour Unrest.

Calcutta Tram Strike.

The Attitude of the Corporation.

CALCUTTA, February 18.

At a meeting of the Calcutta Corporation this evening debate on situation created in Calcutta by Tramways strike was resumed. The meeting adopted the following resolution:—That the Corporation of Calcutta are of opinion that the dispute between the Calcutta Tramways Company and their employees should be decided by an independent Committee in view of the fact that the company have refused to agree to the appointment of such a committee the Corporation desire that the Government will appoint a committee of enquiry to take such action as they deem fit to determine the existing deadlock and prevent such deadlocks in future. The resolution was moved by Mr. J. Donald, Chairman of the Corporation who will send it to Government to-morrow.

Police Fire on the Crowd.

CALCUTTA, February 18.

After 22 days of strike the Calcutta Tram strike position has become serious. This morning there was a serious riot necessitating firing resulting in one killed and some wounded. Last evening it was known that the management had made arrangements to run cars on the Kalighat section with the aid of Anglo-Indian boys. The strikers held an informal meeting last night and decided not to allow the company to run cars on that line. Early this morning a number of Anglo-Indian boys went to the Kalighat depot ready to bring out cars. Meantime several hundreds of strikers arrived and took stand in front of the depot determined to obstruct. Apparently both sides were prepared and as the morning advanced the strength of the rioters outside the depot swelled by addition of more men, their friends and sympathisers and numbered about three or four thousands. By that time a car driven by two Anglo-Indians and in charge of several others was seen coming out of the depot. The men rushed towards the car boarded it and stopped its further progress. An altercation ensued and from words they came to blows. The Anglo-Indians being only a few took to their heels, leaving the car on the road and took refuge in a neighbouring house. A telephonic message of disturbance was at once sent to the police asking for immediate assistance. Within half an hour a prison van containing a number of European Sergeants was seen coming from Calcutta side while another motor van brought armed police from Alipore. The crowd began to pelt stones at the prison van and wounded its driver and guard, both Sergeants. Meantime a number of police officers, European and Indians arrived in taxis followed by a posse of constables armed with regulation lathis. The armed police took stand on the Hazra Road a short distance from the scene of occurrence ready to take action in case of emergency. The crowd continued pelting stones and bricks which they found ready at hand on road which was under repairs. Constables attempted to resist showers of these missiles, but could not do so long. Several of them were hit while stray stones hit several Sergeants, an Inspector and a Deputy Commissioner. When situation became critical Sergeants opened fire. Soon the crowd dispersed taking some wounded with them. Four wounded men were removed to Sambhunath Pandit Hospital where one died. It is reported that altogether seven men were wounded.

Bombay.

BOMBAY, February 18.

The strikes of the employees of the B.B. and C.I. Railway and oil installations in Sewri continues.

Threat of Bombay Tramway Workers.

At a mass meeting of the tramway workers of Bombay among others a resolution was passed declaring that in order to obtain recognition of their duly constituted Union the men if necessary would declare a general strike.

Lucknow Municipal Sweepers

LUCKNOW, February 18.

The Municipal sweepers and Bhisnis went on strike yesterday at the request of authorities they submitted the grievances and have suspended the strike for a week. Sweepers demand 12 rupees per mensem and working day six hours with eight hours for drivers.

Publisher of 'Bangabasi' in Trouble For Printing Defamatory Statements.

CALCUTTA, February 18.

At the High Court Mr. Justice Grieve is engaged in hearing a suit brought by Dwijendra Ghosh, Police Inspector against Editor, Publisher and Printer of 'Bangabasi', a vernacular Weekly paper of Calcutta, claiming Rs. 5000 as damages. Plaintiff's case was that on the 12th December 1917, Chitambar Bazar was looted and in this connection he made several arrests. A few days after this the defendants published two articles containing defamatory statements against the plaintiff. The paper said that the plaintiff made indiscriminate arrests and created a reign of terror in the locality. The plaintiff's paper stated that he took bribes and committed acts of indecent assault on women and one woman died in consequence of the torture. The defence was that the articles were published on a privileged occasion with a view to draw the attention of the authorities to these complaints, and that the charges were true in substance and fact. Evidence was then gone into. The case is proceeding.

Indian Science Congress.

Next Session to be held in Madras.

The proceedings of the Eighth Indian Science Congress terminated on February 5th. The large number of papers read and discussed before the eight sectional meetings closely demonstrated that the Congress had taken a firm hold on Indian Public Life, and that it was destined to play a still more important part in the future in moulding public opinion as to the value of scientific research in the development of the country. At the termination of the Congress, the Hon. General Secretary, Mr. P. S. MacMahon, announced that the next annual meeting would be held in Madras under the Presidency of the Hon'ble Sir Thomas Holland K. C. S. I., K. C. I. E., F. R. S. A number of sectional reports have been received.

Successful Working of the Reforms.

Bengal Moderates Appeal.

Marwaris Refuse to Co-Operate.

(ASSOCIATED PRESS.)

CALCUTTA, February 18.

The Assistant Secretary of the Marwari Trades Association received a circular under the signature of Sir Surendra Nath Bannerjee, Hon'ble Provash Chunder Mitter, Maulvi Fazlul Huq, Raja Rishree Case Law and six other moderates. The circular in conclusion says:—With a view to have an organisation of those who desire successful working of reforms and with a view to take such steps as may ensure their success and to convey to the Government of India an earnest appeal in the shape of a resolution to transfer to Bengal export duty on jute which at present amounts to about 2½ crores of rupees, a conference will be held at the Dalhousie Institute on Saturday the 19th February at 4 p.m. You are most earnestly requested to attend and to participate in the deliberations of the Conference.

The Reply.

To the above circular the following reply was sent:—In reply to your circular I beg to say that I am not in a position to participate in your conference for the following reasons which are noted for your information. (1) I have no belief in the so-called reforms (2) an organisation of like minded members as you propose such as Sir Surendranath Bannerjee, Sir Hariram Goenka, Mr. Provash Chander Mitter and others in your circular cannot in any way be called a representative body and therefore I do not find any good in encouraging such an autocratic institution. (3) So long the present constitution of the Government of India remains unchanged the majority of the country cannot be in favour of sending any appeal to the Government.

Minister on Non-Co-operation.

ALLAHABAD, February 18.

The Minister of Education, the United Provinces, has issued a communique warning students to think seriously before they follow the biddings of non-co-operation agitators.

Bombay Back Bay Reclamation Scheme.

BOMBAY, February 18.

It had been decided to carry out the Bombay Back Bay reclamation scheme departmentally, the Government having rejected all tenders for construction of seawall of Colaba Reclamation.

A Defamation Case.

ALLAHABAD, February 18.

At the Allahabad High Court the Chief Justice and Sir P. C. Bannerjee have allowed appeal of Mrs. Margerit Denchy against whom a decree for Rs. 2,000 as damages was passed by sub judge of Dehra Dun for alleged defamation of Lt. Valentine Brewer in a letter addressed to Mrs. Webbe. Both parties were residing in Mussoorie Boarding House and Mrs. Denchy wrote to Mrs. Webbe a letter in which she warned Mrs. Webbe about Lieutenant Brewer who considered the letter defamatory and claimed Rs. 5000 as damages. Mrs. Denchy pleaded justification in good faith, and said she wrote as in duty bound under moral and social obligation. The Subordinate Judge, however found for the plaintiff and awarded him Rs. 2000 damages. Their Lordships holding that Mrs. Denchy had some justification set aside the decree of the Lower Court.

Agra College Prize Day.

Cooks and Water Carriers on Strike.

AGRA, February 18.

Cooks and water carriers of the following educational institutions have gone on strike:—The Rajpur High School the Agra College, Medical College School and the Government High School, Arrangements were promptly made by Mr. Barkely Smith, I.C.S. District Magistrate to supply food to those who expressed a desire to have it.

Notwithstanding the strike the prize-day at the Agra College to-day was very successful. Mr. Barkely Smith presided and a large number of guests were present. Major O'Donnell, M. C., Principal read a most interesting and informative report which gave a compendious survey of the work of the academical year. The year opened with a large demand for admissions which unfortunately the College was unable to satisfy. The demand said the Principal applied in particular to the Science Departments and steps will have to be taken to increase the present accommodation. Extensions to buildings would be a matter of importance in the ordinary course of events, but at the present time they are doubly important. A new university has come into being at Lucknow, Allahabad will in the very near future be a Teaching and Residential University. The Agra College will then become a unit of the external side of the Allahabad University, but the Agra College is too big and too important to remain for any length of time a unit of any outside university. It is now and certainly will be of sufficient size and importance to form the nucleus of a local university at Agra. Preliminary discussions have already taken place with regard to this project, and though there are differences a scheme will certainly be worked out and it would be more than a fitting coincidence if the centenary of Agra College in 1923 were rendered historic by the foundation of the Agra University. The results of the university examination last year were on the whole satisfactory. They were up to and in some cases beyond the average percentage throughout the University. The report closed with warm thanks to the staff and a deep sense of gratitude to the students for the trust and confidence they reposed in their Principal and for the way they followed his advice in critical times. Mr. Barkely Smith then distributed prizes and added a few words of wholesome advice to the students. The guests now adjourned to the Mess where Major and Mrs. O'Donnell were very pleasant and the evening was spent.

[illegible]

తపాలా పెటె నం. 194 జి, మదరాసు.

ఇప్పుడే వెలువడింది.
ఇప్పుటికే చాలా ప్రతులు
లు ఖర్చు పడినవి.

తిలకుగారి జీవితము

సంపూర్ణోపన్యాసములు

తిలకుగారు.
వ్యవస్థాపకము.
సంపాదించుచు.

(ప్రకాశక) ఆంధ్రపత్రికాధికారులు లు శాశ్వతముగా వాగ్దేయము పంపింపబడినది.
దీని వెంటనే ప్రకటించుచు వ్రాసిన పత్రమును (ప్రకటన కలదు)

ఇందు మత, రాజకీయ, సాంఘిక పార్శ్వములను వివరించుచున్న మూడు వ్యాసములు 40 కలవు. చక్కని జీవితచరిత్ర కలదు. ప్రజలకు అవగాహన కలుగును. గ్రామీణులకు చాలా ప్రయోజనమును చేరుచు వినిపించు దగినది. ఆక్షరజ్ఞులమున్న ప్రతివానికీని విషయము చక్కగ బోధ కలుగును. 426 పుటల ప్రకటన. ఈ యావన్యాసములను ధరించిన తిలకు మహానీయుని జీవితచరిత్రను ప్రజలకు తెలియజేయు. మూలకొండ విశ్వనాథాయాగశాస్త్రి బి.వ. గారిచే రచనవంతముగ వ్రాయబడినది. వెల రావలె ధైర్యము. 2-0-0, ఆట్టలెండు 2-4-0. పోస్టేజీ వేలు
వలయువాడు:- ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి నుద్రాను.

Phoenix Oil Mills & Iron Foundry Ltd.

ఫోనిక్స్ నూనెయంత్రములు అందు ఇనుప కర్మాగారము లిమిటెడ్.

(2684)

మూలధనము రూ. 7,00,000 మాత్రమే

వాటా 1 టీ: రూ. 10 లు వంతున 70,000 వాటాగా విభజించబడియున్నది. వర్తమానము 20,000 వాటాలు మాత్రమే విక్రయించబడును. సొమ్ము శక్తివంతమైన తయారీయైన వర్తమానము చేర్చించబడినది.
రూ. 8 లు దరిఖాస్తుతో, రూ. 8 లు మంజూరైనప్పుడు, తక్కినది కోరినప్పుడు వసూలు 1 టీ: రూ. 2 లు వంతున చేర్చించబడినది. వర్తమానము దరిఖాస్తు నుండి రెండు నెలలకంటె తక్కువగాని వ్యతిరేకము చేయబడును.
అనిమెట్టులు, ఆవాలు, నవ్వులు, పప్పులు, కేసరములు, ఆవాలు, ప్రత్తింజలు, ఇప్పింజలు మొదలగు అగు నూనెకాయల విత్తనములను చూచు తీసి, వుద్ధముచేయుట, శుభలక్షణములను కలపగలగలమున్నట్టి అన్నిరకముల తెలిపిండ్ల ఎడవులకు ఉపయోగించునట్టి సామానుల తయారీచేయుట గొప్పరకము పోషకము, మేలరకము తాగునీరు మొదలగు వివిధ తయారీచేయుటకే వై చెప్పుచున్న కంపెనీ ప్రత్యేకముగా ఏర్పరచబడినది.
కత్తియ, కలపబడియున్న పోషకతైలములను మిక్కిలి సామర్థ్యముగా పడించుచున్నది. దీర్ఘకాలము క్రిందకునే పోషించుచు, వనరుల నిర్వహించుచున్న పోషింపు మామూలుకలము ఇనుపకర్మాగారము పీటిని ఈ కంపెనీవారు తీసికొనినందున మొదటి సంవత్సరముననే గొప్పలాభము నిరీక్షించబడుచున్నది. చంపాళు వంతున నని ఇందువలన అందరికీ తెలుపుటలేదు. ప్రాప్తమైన వివరములను వాటాలు ఇచ్చుచున్నాము.

పొన్నెక్కనుకడ, వాటాలు విక్రయించు ఏజన్సీలకు ధరిఖాస్తులకు సంప్రదించును.
The Managing Agents, The India Resources Development Ltd., 5, Pollock Street, Calcutta.

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుందరమైన 1921 ఉపయోగమైన

కొత్త క్యాలండరు

విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నది.

క్యాలండరు వెల 1-కి 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-8-0

వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును.

తామరతైలము	పండ్లపాడి	మోహినితైలము
దబ్బి 1-కి, 0-8-0	దబ్బి 1-కి, 0-2-0	సీసా 1-కి, 0-12-0

అమృతాంజనం అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము

వగ్గు, కైత్యము, పడికము, రొమ్ముపడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు, మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కనిదబ్బితో సహా వెల రూ. 0-10-0 డబ్బా 1కి రూ. 6-0-0 పోస్టాఖర్చులు వేలు.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

మీ వైద్యునికి

ప్రైవేటు సౌజను అను దివ్యమృతము

అతిమూల్యమునకు చేరుకోయిన వని తెలియును. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రాత్మకముగా తయారు చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము నిచ్చును, మీ వైద్యుని సలహా ఆడుగును. అన్ని మందులపాఠశాలలో దొరకును.

మీ వైద్యునికి

హోరోటోనును (2160)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని వుత్సాహము, శ్రీమం అచ్యుతచే పోగొట్టుకొనిన బాబును శ్రీమంతునినే పొందవచ్చును. తనకు దీనిని వాడును. ప్రతి మందుల పాఠశాలలో ఇది వెలకు దొరకును

G. W. Carrick Co., NEWYORK,

ఇండియను బ్యాంకు.
వాటాదారుల సభ
ఇండియను బ్యాంకు వాటాదారుల సభ గత 12 వ తేది శనివారము 4-30 గంటలకు వార్తల్నిచి కోడులొని బ్యాంకు భవనమును బరిశీలు.టి.ఆర్. రామచంద్రఅయ్యరు అవర్సలో సభాధిపత్యము వహించి బ్యాంకుయొక్క వికాసమును వివరించిరి. బ్యాంకుమూలధనము 20 లక్షలలో 10 లక్షలను చెల్లించిరి. చేతులో పెట్టుబడికి మొదట 9 లక్షలుండెను. ఇది ప్రారంభస్థితి. ఇప్పుడన్ననో పెట్టుబడిద్రవ్యము 75 లక్షలయ్యెను. ఇతరులు నిలువ చేసికొనిన ద్రవ్యము మొదట లక్ష రూపాయలుండెను. ఇప్పుడో అది 50 లక్షలయ్యెను. దీనిని బట్టి బ్యాంకునందు ప్రజల కెంత విశ్వాసము కలదో యెరుకవడును.నిలువ సొమ్ము 4, 75,000 రూపాయలయ్యెను.లాభము ర 12,000 లు వచ్చెను. ఇందులో ఖర్చుకూడ చేరియుండెను. వాటాదారులకు ఆరంభములో నూటికి రెండు రూపాయలు మొదలుకొని లాభము పంచిపెట్టిరి. అధికముగ 10% రూపాయలకు వృద్ధియయ్యెను. మొదట స్వంతభవనము లేదయ్యెను. ఇప్పుడాలాపము తీరెను.
డైరెక్టరులు తయారచేసిన నివేదికమును సభ్యు లంగీకరించిరి.
తరువాత అవసరసభి బరిగెను. దీనికిని వేంకటరామ అయ్యరు అవర్సలోనే సభాధిపతిగ నెన్నుకొనిరి. మూలధనమును వృద్ధిచేసిన గాని ప్రజలెక్కువ సొమ్మును నిలువజేసి కోరినియు, ప్రజలెక్కువగ సొమ్మును నిలువజేసి కొనినగాని లాభము యెక్కువగ గిట్టదనియు నందుచే మూలద్రవ్యమును యెక్కువ చేయవలసినదనియు వారుకోరిరి. వారికోరిక ప్రకారము మూలద్రవ్యము వృద్ధిచేయుటకు సభ వారంగీకరించిరి. నూరు రూపాయల వంతున 40,000 వాటాలను అమ్మి సొమ్ములను సంపాదించుటకు సభవారు తీర్మానించిరి.

ప్రకటన.

వై ఎలక్షను—చెన్న పట్టణపు శాసనసభ.
మ-రా-రా-శ్రీ, రావుబహద్దూరు నైదాపేట చంద్రశేఖర మొదలియార్ అవర్సల్లు స్వర్గస్తులై నందున వచ్చిన కాళీలో నొక మెంబరును ఎన్నుకోవలసినదని విశాఖపట్టణం సిటీ “అర్బును” మహామృదీయేతర కాంస్టిట్యూ ఏస్సిసి, గవర్నరుగారు కోరినందున సదరు కాంస్టిట్యూ ఎన్నికే రిటర్నింగు ఆఫీసరు ఆయిన విశాఖపట్టణం జిల్లా కలెక్టరువారు 3 (1) ఎలక్షను రిగ్యులేషనును అనుసరించి, ఈ దిగువ వివరించిన షెడ్యూలు దాఖలా తప్పిళ్లను సదరు కాంస్టిట్యూ ఎన్నితో సంబంధించిన ఓటర్ల భోగట్టానిమిత్తం ప్రచురం చేయుచున్నారు.

షెడ్యూలు

1. వై చెప్పబడిన ఒక మెంబరు విషయము లోనే, నామినేషన్ కాగితములు రిటర్నింగు ఆఫీసరుగారైన విశాఖపట్టణం జిల్లా కలెక్టరుగారివల్ల 4-3-1921 తారీఖున పగలు 2 గంటలకు గాయతు, 3 గంటలవరకు వారి ఆఫీసులో దాఖలుచేసుకోబడును.
2. అలాగు దాఖలై నామినేషను కాగితములు అన్నియు ఆరొజననే పగలు 3 గంటలకు పరిశీలించబడును.
3. పూట్లు తీసుకొనుట అవసరమైన పక్షమందు మొట్టమొదటి ఎలక్షనుకాలములో ఎక్కడక్కడ ఓట్లు తీసికొనబడినవై ఆయాస్థలములు లోనే 4-4-21 తారీఖున ఉదయం 7 గంటలు మొదలు 12 వంటలు వరకున్నా, తిరిగి 1 వ గంట మొదలు సాయంకాలం 6 గంటల వరకున్న ఓట్లు తీసికొనబడును,
4. సదరు ఓట్లను రిటర్నింగు ఆఫీసరువారు వారి ఆఫీసులో 6-4-1921 తారీఖున ఉదయం 7 1/2 గంటలకు లెక్కపెట్టుట ప్రారంభింతురు.

విశాఖపట్టణం రిటర్నింగు ఆఫీసు
14-2-1921.

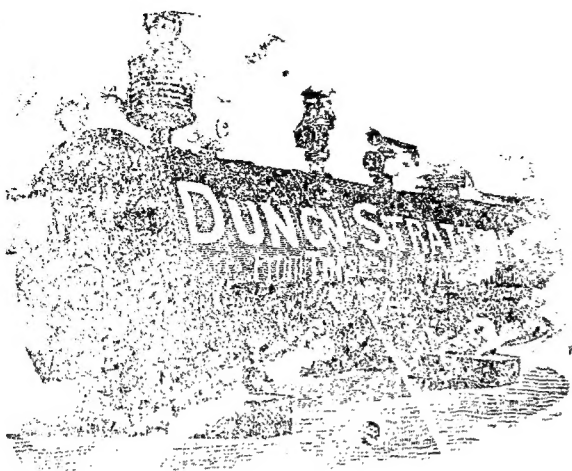
J. R. Huggins.
Collector and Returning Officer.

DUNCAN STRATTON & Co.

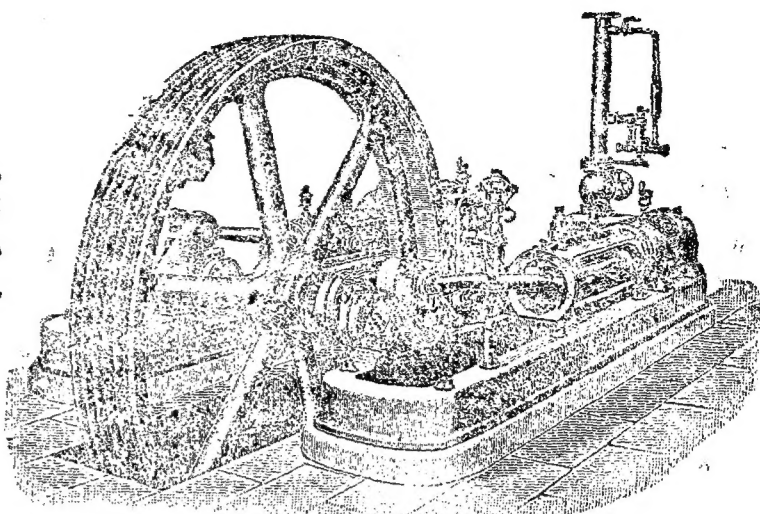
ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವೇ ನಮಃ

(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషినరి ఇంపోర్టర్లు, 9 మెరయిన్ వీధి, బొంబాయి.

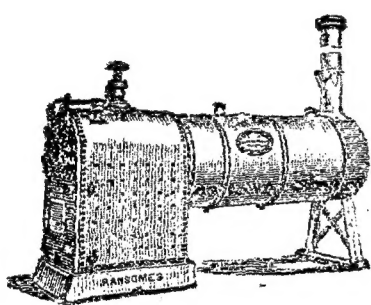
[illegible]

తా.ద.పు 10 అనునది
 మొదలు 24 అనునది వర
 కుండును — దీనిని మొదలు
 అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 వరకు
 వదలి యివ్వవలెను.
 ప్రింట్రింగు (మొదలు
 80 పానులు మొదలు
 160 పానులవరకుండును.

శ్రీకృష్ణ స్తోత్రం అంక పాద పాఠము.
 పాఠము 20 లో నున్నది 82 లో నున్నది.

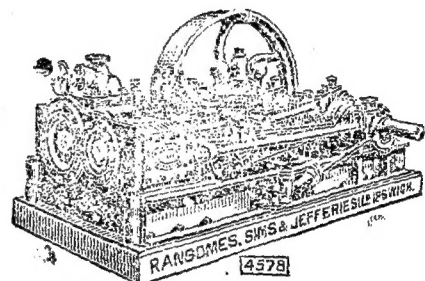
దేశములను గూర్చి 6 అంగ పాఠ్యపుస్తకము తెలుగు క కాంగ్రెసు పర్యవేక్షణను
నీచుబట్టి 100 పూ-లము 250 పూ-లము వరకు ఉన్నది.

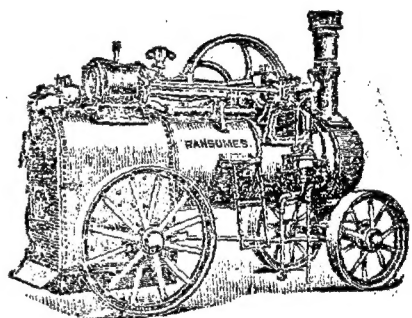
లోగో మల్టిమీడియా ఐటర్ బాయిల్డు.
 స్ట్రీమింగ్ కంట్రైబ్యూటర్ 80 హాజు, టెలిఫోన్
 100 హాజు, 120 హాజు, 150 హాజు ఉండవలసివస్తుంది.

ఈ గ్రంథ తెలుగుబడిన వాటిని
సవయ చేయదుము.

[illegible]

హైస్పీడుకాంపాండు ఎంజనాలు.

పోర జర్ ^{బి} సీ ^{బి}ము ఎంజరులు.
 సింగిల్ " సింగిల్, డబుల్ సిలిండర్లుగలవి.
 సీమ ప్రెషర్ 120 పౌండులు గలవి.
 కాంపాంసు— హై, లో ప్రెషర్ సిలిండర్లు.
 సీమ ప్రెషర్ 150 పౌండులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు ఉన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యిందు ఇంగ్లీషు ప్లూగు ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాప్తిచేత గారైన
మా నేపల్లి బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, శ్రుత్వము, వదిశము, రొమ్మపడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పలు, పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పలకు దివ్యామృతము.

అక్షర పట్టిక: మూల క. 0—10—0; మూల L: 5—12—0. పోషకపదార్థాలు: తక్కువ

అమృతాంజనండిపో, } 109, ప్రేమిరోడ్డు, బాంబాయి,
6, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

